दुष्टोना विनाशार्थे

साधुओना परित्राणार्थ,

धर्म संस्थापनार्थे

हुं युगे युगे संभवुं छुं.

કચ્છ દેશના પીરાણાપંથી કડવા કણબીની

મુંબઈમાં મળેલી જાહેર સભાના

કામકાજનો રિપોર્ટ. તા. ૧-૮-૧૯૧૮.

મળવાનું ઠેકાણું,
મસીદ પુલ સામે-વછાતના માળામાં
દાણા બંદર-મુંબઈ.

સ્વજ્ઞાતિ બંધુઓ માટે સભા તરફથી
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
કણબી રતનસી ખીમજી-વીરાણીવાળા.
સભાના પ્રમુખ.

For Reference See Pages: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 35, 36, 37, 38, 40.
For page numbers, see the page footer. Page numbers are in 'Page x of y' format

दुष्टोना विनाशार्थे

साधुओना परित्राणार्थे,

धर्म संस्थापनार्थे

हुं युगे युगे संभवुं छुं.

કચ્છ દેશના પીરાણાપંથી કડવા કણબીની

મુંબઈમાં મળેલી જાહેર સભાના

કામકાજનો રિપોર્ટ. તા. ૧-૮-૧૯૧૮.

મળવાનું ઠેકાણું,
મસીદ પુલ સામે-વછાતના માળામાં
દાણા બંદર-મુંબઈ.

સ્વજ્ઞાતિ બંધુઓ માટે સભા તરફથી
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
કણબી રતનસી ખીમજી-વીરાણીવાળા.
સભાના પ્રમુખ.

(મરાઠી સાખી.)

ધર્મ કર્મને ધોઈ નાંખ્યાં, ગાડર સમ ઝુકાવી,
ઉપરથી ઉપહાસ્ય કરાવી, ગાંઠનું ગરથ ગુમાવી,
આવી રસમ[1] થકી ભાવી[2]
બુંસ્યુ શર્મ જરી નાવ્વી......આવી.

૧ અધર્મવાળા રિવાજ. ૨ પ્રારબ્ધ-નસીબ.

શ્રી "**સત્યનારાયણ**" પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં પટેલ મોતીલાલ કાળીદાસે છાપ્યો.
ઠે. સીવીલ ઈસ્પીતાલ સામે પાનાભાઈની વાડીમાં—**અમદાવાદ.**
અને
કડવા કણબી જ્ઞાતિબંધુઓની જાણ અને ઉપયોગ માટે કચ્છ દેશના પીરાણાપંથી
કડવા કણબીઓની સભાના ઠરાવ મુજબ-સભાના પ્રમુખે સભાસ્થાનેથી
પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

કચ્છ દેશના પીરાણાપંથી

કડવા કણબી જ્ઞાતિની મુંબઈમાં મળેલી જાહેર સભાના

કામકાજનો રિપોર્ટ.

મુંબઇના પીરાણાપંથી યુવકોનું એક મંડળ સ્થપાયું છે જે દર અઠવાડીએ એકઠા થઇ જ્ઞાતિના ફાયદાના વિચારો કરે છે. આપણી મોટી સભાની પહેલાંની તેમની સભામાં કેટલાક લાયક ભાઇઓ દેશની નાત ઉપર મોકલવાના ઠરાવો ઘડીને લાવેલા પણ તે ઠરાવો અને ભાષણો એક જાહેર સભા ભરી દેશની નાતના આગેવાનો ઉપર મોકલવાની જરૂર હોવાથી મુંબઇમાં રહેતા આપણા ભાઇઓની એક જાહેર સભા બોલાવી હતી. અને તે તા. ૧-૮-૧૯૧૮ ના રોજ મુંબઈ દાણાબંદર વછાતના માળામાં મળી હતી. સભાનો વખત રાતના ૭ વાગ્યાનો રાખવામાં આવ્યો હતો છતાં ૫ વાગ્યાથી સઘળા ભાઇઓ આવવા લાગ્યા હતા તેમનો સત્કાર કરવામાં આવતો હતો. સભાનો વખત થતાં શરૂઆતમાં શ્રી ઉમિયા માતાની સ્તુતિ સંગીતનાં સાધનો સાથે નીચે પ્રમાણે કરવામાં આવી હતી.

01-Aug-1918

In 1918. people knew of Umiya Mataji, Unjha

મંગલાચરણ (કલ્યાણની સાખી.)

સુખદાતા સતિ પાર્વતી, દુઃસહ દુઃખ હરનાર,
સુખસંપતિ દો ભગવતી, વરદાઇ છો ઉદાર;
વકજન રંજન સદા, સુખદુઃખના આધાર,
અમર સમરતાં સહાય હો, નમું હું વારંવાર.

(અનંત એકજ છે અવિનાશી.—એ રાગ.)

સફળ કૃતિ કર માતુ હે મ્હારી,
સુમતિ પ્રેરક સદાયે દયાળી; સફળ.
જ્ઞાતિ હિત ચિત સ્થીર કરી સ્થાપો,
ઇચ્છું ભવાની કૃપાએ ત્હારી; સફળ.
અધમ ઉદ્ધારક જ્ઞાતિ કે ગંગા,
ઉભય શિવા નહિ અન્ય હિતકારી; સફળ.
દ્રઢિભૂત છે એ મંત્રજ મ્હારો,
સાધક તેનો **અમર** સુખાળી. સફળ.

ઉપર પ્રમાણે કૂળદેવીની સ્તુતી કર્યા બાદ કામકાજની શરૂઆત કરતાં સઘળા ભાઇઓને ઉદ્દેશી સ્વાગત કમીટીના પ્રમુખ તરફથી નીચે :પ્રમાણે એક ભાષણ કરવામાં આવ્યું હતું.

સ્વાગત કમીટીના ચેરમેન—

ભાઇ મેઘજી ભાણજી—દેવીસરવાળાનું ભાષણ.

પરમ પ્રિય જ્ઞાતિ બંધુઓ અને બ્હેનો–તમો આજે સઘળા યુવક મંડળના આમંત્રણને માન આપી અત્રે પધાર્યા છો તે માટે હું તથા યુવક મંડળ આપનું આભારી છે.

આજે હું સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકુંછું કે આપણી જ્ઞાતિ ઉન્નતિ અર્થે આપનું અહીં પધારવું થયું છે તે જરૂર યશસ્વી નીવડશે તમારા મુખારવિંદ ઉપર જ્ઞાતિ હીતની અપુર્વ આકાંક્ષા તેમજ તમારૂં તેજસ્વી વદન જોઈ હું—મ્હને પોતાને ભાગ્યશાળી માનુંછું. આવા અપુર્વ મેલાવડામાં હું આજે યુવક મંડળ તરફથી તમો સઘળા બંધુઓને અભિનંદન આપુંછું. તમારી ઇચ્છા પરીપુર્ણ થાઓ એવી આપણી કુળદેવી ઉમા માતાને હું પ્રાર્થના કરૂંછું.

બંધુઓ હમણાંનો સમય જાગ્રતિનો છે દરેક જ્ઞાતિ પોતાના જ્ઞાતિ બંધુઓના હીત માટે પ્રયાસ કરી રહી છે, ત્યારે આપણી જ્ઞાતિના આગેવાન પટેલો તેમજ અગ્રેસરો આપણી જ્ઞાતિની કેમ વધુ પાયમાલી થાય એવા પ્રપંચો રચી રહ્યા છે આપણે આજ દિવસ સુધી જ્ઞાતિ આગેવાનોનો જુલમી ત્રાસ મુંગે મોઢે સહન કર્યો છે પરંતુ હવે એ જુલમ આપણાથી સહન થઇ શકે તેમ નથી. આગેવાનોએ આજ દિવસ સુધીમાં આપણી કચ્છની જ્ઞાતિને છેક હલકી પાયરીએ લાવી મૂકી છે અને તે હલકી પાયરી માટે હું આપને કહીશ કે આપણે શુદ્ધ ક્ષત્રિય દ્વિજ હોવા છતાં બીજી અન્ય કોમોમાં આપણે ન હિંદુ તેમજ ન મુસલમાનની ગણત્રીમાં ખપીએ છીએ એવા અનેક લેખો તેમજ પુસ્તકોમાં આપણી જ્ઞાતિની નિંદા થાય છે જ્ઞાતિ આગેવાનોનાં ખીસાં ભરાય છે એટલે આપણી કણબીની જ્ઞાતિ જોઇએ તો શુદ્ર કરતાં પણ હલકી થઇ જાય તેની પણ તેઓ પરવા રાખતા નથી તે સિવાય જ્ઞાતિમાં એવા ત્રાસદાયક ન્યાય ચુકવે છે કે એક માણુસને જાતમાંથી સમુળગો ઉખેડી નાંખવો હોય તોપણ તેની તેઓ દરકાર કરતા નથી એટલુંજ નહીં પણ એવી જબરજસ્ત ગરીબ કણબીઓને વગર ગુન્હે સજા કરે છે કે તે માણુસ જાતથી સહન થઇ શકે નહીં. આવા જુલમી ત્રાસો તો આપણે સહન કરતા આવ્યા છીએ છતાં બાકી હતું તે હમણાં પીરાણાવાળો કાકો લક્ષમણ કરમસી દેશમાં આવેલ છે અને તેને પડખે નેત્રા વીગેરે ગામોના આપખુદી પટેલીઆઓ કે જેને સૈયદો વગર ચાલતું નથી તેઓ કાકાને મદદ કરી ગરીબ કણબી ભાઇઓ પાસેથી જોર જુલમથી ફરજીયાત ભેટ તરીકેનો દંડ વસુલ કરવામાં મદદગાર થાય છે બંધુઓ કચ્છમાં દુષ્કાળ છે બએ વખત પીરાણાનો કાકો કચ્છના કણબી પાટીદારોને લુંટી ગયો છે અને આ ત્રીજી વખતનો તેમનો પ્રપંચ અને સ્વાર્થીપણું છે. કચ્છમાં જઇ આપ ખુંદી પટેલીઆઓને લાંચી અને ગરીબ કણબી ભાઇઓના ઉપર ત્રાસ વરતાવે છે તે તમે સઘળા જાણોછો. ભાઈ આમ આંખ મીંચામણાં કરે કશું વળનાર નથી તમો સઘળા વીર ક્ષત્રિય બંધુ હોવા છતાં તમે તમારા ગરીબ બંધુઓને આવા રાક્ષસી વિચારવાળા આગેવાનો તેમજ સ્વાર્થી ધર્મગુરૂ કાકાથી નહીં બચાવી શકો ? (જરૂર જરૂર બચાવીશું. અમારા પ્રાણની પણ દરકાર કર્યા સિવાય અમારા બંધુઓની વારે ધાશું–તાળીઓ) બંધુઓ જો તમો આટલો બધો ઉત્સાહ ધરાવો છો તો મ્હને સંપુર્ણ ખાતરી છે કે તમારી અડગ ટેક આગળ જુલમી આગેવાનો નરમ ઘેંસ

જેવા—અરે ગરીબ ગાય જેવા થઈ જશે. પીરાણાના કાકાના પોગળો દિવસો દિવસ ખુલ્લાં થતાં જાય છે, અને મ્હને તો ચોકખું સાફ સમજાય છે કે પીરાણાની ગાદી ઉપર અભણ અને અજ્ઞાન માણુસની નીમણુંકજ ભુલ ભરેલી થઇ છે આટલું બોલી હું આપણા કચ્છના કણુબી ભાઇઓને આ સભામાં અત્રે બીરાજેલા બંધુઓને આપણા જ્ઞાતિ આગેવાનોના જુલમ તથા આપણે જે પીરાણાનો ધર્મ પાળીએ છીએ તે કેવા પ્રકારનો હિંદુ ધર્મ છે તેમજ પીરાણાનો કાકો લક્ષ્મણ કરમસી જે હાલ ગાદી ઉપર છે તે ધર્માદાનાં નાણાંનો કેવો વહીવટ કરે છે વગેરે ચારીત્ર આપણને જાણવાની ઘણીજ જરૂર છે માટે આજની આપણી આ મહાન સભા જે આપણી જ્ઞાતિની ઉન્નતિની આશારૂપ છે એવી સભાના પ્રમુખ તરીકે કોઇ સારા વિદ્વાન બુદ્ધિશાળી તેમજ વીર બંધુની યોજના થવાની જરૂર છે. બંધુઓ હું કહીશ કે આપણા યુવક મંડળ તરફથી જ્ઞાતિહીતની મીટીંગો આપણે ઘણી વખત ભરી છે પરંતું મુંબાઇમાં વસતા આપણા સમસ્ત જ્ઞાતિ બંધુઓની આજના જેવી હાજરી કોઈ વખતે પણ થઇ નહોતી. એટલાજ માટે આજની સભાના પ્રમુખ તરીકે આપણા બંધુઓમાંના યુવક મંડળના ખાસ આગેવાન તરીકે ઓળખાતા તેમજ આપણી જ્ઞાતિનો તેમજ પીરાણા ધર્મનો અભ્યાસ કરેલો તેમજ જ્ઞાતિની મીટીંગોમાં વિદ્વતા ભરી વાણીથી આપણને ઉત્સાહ પુર્વક જ્ઞાતિ હીતનું ભાન કરાવનાર મહાશય શ્રીયુત ભાઇ રતનસી ખીમજીભાઇ ખેતાણી કચ્છ વિરાણી નિવાસી વીર બંધુને હું આજની સભાના પ્રમુખ તરીકે નિમવાની મ્હારા શુદ્ધ હૃદયથી દરખાસ્ત કરૂંછું, આશા છે કે તમો સઘળા બંધુઓ એક મત થઈ કબુલ કરશો.

ઉપરના ઠરાવને કોટડાવાળાભાઈ હંસરાજ નારણ તથા ગામ નખત્રાણાના ભાઇ કાનજી પચાણ જબુવાણીએ ટેકો આપવાથી પસાર થયો હતો અને ભાઇ રતનસી ખીમજી ખેતાણીએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું, ત્યાર બાદ ગામ દેવીસરવાળાભાઇ મેઘજી ભાણુએ તેમને હાર તોરા અર્પણ કર્યાં હતા ત્યાર બાદ પ્રમુખભાઇ રતનસીએ નીચે પ્રમાણે સભા સમક્ષ ભાષણ કર્યું હતું.

સભાના પ્રમુખ—

ભાઈ રતનસી ખીમજી—વીરાણીવાળાનું ભાષણ.

પ્રિય જ્ઞાતિ બંધુઓ અને બહેનો,

આપણી જ્ઞાતિની આ સભા અને આપણે એકત્ર થઈ એક સંપથી જ્ઞાતિહીતના વિચાર માટે ભેગું થવું એ સમગ્ર જ્ઞાતિના અભ્યુદયની શુભ નિશાની છે. આવા સદ્‌વિચારો આપણા વડીલોને તેમજ આપણને કોઇ દિવસ ઉદ્‌ભવ્યા નહોતા, પરંતુ આપણી જ્ઞાતિમાં ઉમા માતાના સપુત્ર બંધુઓ કે જેઓ કેટલાંક વરષ થયાં આપણી જ્ઞાતિના રીત રિવાજો તેમજ આપણી જ્ઞાતિના અગ્રેસરોના મુર્ખાઇ ભરેલા ત્રાસોથી જેઓ છૂટા થયા છે, અને સ્વતંત્રતાથી જ્ઞાતિ હિતમાં જેઓએ પોતાનું હીત માનેલું છે, એવા વીર બન્ધુઓના સહવાસથી આપણામાં જાગ્રતિ આવી છે એટલુંજ નહીં પણ આપણે આપણી ભૂલો જોઇ શક્યા છીએ એ સઘળો તેઓનોજ પ્રતાપ છે. દેવી ભગવતિ ઉમા માતા એ પાંચ બંધુઓને ચીરંજીવી રાખે અને આપણી જ્ઞાતિનું આરંભેલું કાર્ય તેઓના હાથે નિર્વિઘ્ને સંપૂર્ણ રીતે

પાર પડે એવી ભગવતિ પાસે મારી પ્રાર્થના છે. બંધુઓ, હું મારા કાર્યની શરૂઆત કરૂંછું. તમને મ્હારે જણાવવું જોઇએ કે આપણે શુદ્ધ કડવા કણબી હોવા છતાં આજ દિવસ સુધી આપણે આપણી જ્ઞાતિ હીતના વિચારો કર્યાં નથી. તેમજ વિચારો કરવાને આપણે શક્તિવાન નહતા એમ કહીએ તો પણ ચાલે, કારણ કે કચ્છ દેશમાં આપણી જ્ઞાતિના અગ્રેસરોનો એવો આપખુદી આપણા ઉપર અમલ છે કે કોઇ ઉંચું માથું કરી શકેજ નહીં. આપ સરવે જાણો છો છતાં હું આપને કહીશ કે આપણી જ્ઞાતિમાં સુધારા વધારાની કોઇ વાત કરે તો નાતના આગેવાનો તુરતજ નાત બહાર કરે. આવા જુલમથી આજ દિવસ સુધી આગેવાન પટલીઆઓની બીકથી–આપણે તેમજ આપણા બંધુઓ સમજીએ છીએ છતાં કશું કરી શકતા નથી. હું પ્રથમ કહી ગયો તે પાંચ વીર બન્ધુઓએ ઉપવિત (જનોઇ) ધારણ કરી શુદ્ધ વૈદિક ધર્મ અંગીકાર કર્યો, જેથી તેઓના ઉપર આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનો તેમજ આપણે પણ તેઓને દુ:ખ દેવામાં બાકી રાખી નહોતી જેનું બધુ વિવેચન ન કરતાં હું ટુંકામાંજ કહીશ કે તેઓએ ધિરજથી અને સહન શીલતાથી એ દુ:ખો સહન કર્યાં, એટલુંજ નહીં પણ તેઓએ આપણી જ્ઞાતિ હીતના માટે મહાભારત પ્રયાસ કરી આપણે કોણ છીએ, કેવા કણબી છીએ, આપણે અસલ કયાંના વતની હતા, કેવા કારણ અને સંયોગે આપણા વડીલો કચ્છ દેશ તરફ આવ્યા, એટલુંજ નહીં પણ આપણે પીરાણાનો ધર્મ અંગીકાર કર્યો ત્યારથી તે આજ દિવસ સુધીની આપણી સ્થીતિમાં કેવું રૂપાંતર થઈ ગયું છે એ સઘળું તેઓએ સ્પષ્ટપણે શુદ્ધ અને સાચી રીતે બતાવી આપ્યું છે. તેઓના ઉપકારમાં હું, તમે અને આખી કચ્છની કણબી જ્ઞાતિ છીએ. એવા ધર્મ પરાયણ વીર બન્ધુઓનો જેટલો ઉપકાર માનીએ તેટલો થોડો છે. દુનિયામાં જુદી જુદી દરેક જ્ઞાતિઓમાં વખતને અનુસરતા સુધારા વધારા થતા આવ્યા છે અને તે આપણે જોઈએ છીએ, પરંતુ કચ્છની કણબી જ્ઞાતિમાં આજ દિવસ સુધીમાં એક પણ સારો સુધારો થયો નથી અને કોઇ બન્ધુને સુધારો કરવા ઇચ્છા થાય તો તુરતજ તેને દાબી દેવામાં આવે છે, વિશેષમાં આપણી જ્ઞાતિમાં વિદ્યાભ્યાસ તથા કેળવણીની ખામીને લેઇને જ્ઞાતિ બંધનમાં જકડાયેલા રહીએ છીએ, જ્ઞાતિ આગેવાનોતો સુધારો ન કરવા દેવામાં કેવળ સ્વાર્થ જુએ છે, અને એ સ્વાર્થ નભી રહે તેની ખાતર આપણી જ્ઞાતિ જોઇએ તો હીન્દુ મટી મુસલમાનીમાં પણ આવી જાએ તેની પણ તેઓ દરકાર કરતા નથી.

બન્ધુઓ! આજે આપણી સભા મળવાનું ખાશ કારણ તમે જાણો છો છતાં હું આપને કહીશ કે કચ્છમાં હાલ પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ લક્ષમણ કાકા દેશમાં ગયા છે, અને તેને તે દેશમાં જવાનું મુખ્ય કારણ આપણે અને ગામના આગેવાનો સમજીએ છીએ, કે પીરાણે પૈસા મોકલવાથી ધર્મને બદલે કર્મ બંધન થાય છે. તેનું કારણ સૈયદો કે જેને આપણે બ્રાહ્મણ તરીકે માનવાનું આપણા ધર્મ ગુરૂઓ તથા જ્ઞાતિ આગેવાનો કહેતા આવ્યા છે. પરંતુ કુદરતની કૃપાને લેઈ અજ્ઞાન કણબીઓ હવે સમજતા થયા છે કે મુસલમાન કોઇ દિવસ હિન્દુ બ્રાહ્મણ કહેવાય નહીં. સૈયદો જીવ હિંસા કરે છે તેઓ બીજા મુસલમાનો સાથે વહેવાર રાખે છે, તેમજ પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ જો કે પાટીદાર છે પરંતુ તેઓ અન્ય ભગવાઓનું ખાય છે અને છેવટ સમજાય છે કે પીરાણા ધર્મ અર્ધ દગ્ધ જેવું છે. પીરાણાના કાકાઓ પૈસાનો સદ્‌ઉપયોગ કરતા નથી ગાદી પતિ લક્ષમણ કાકો અમદાવાદની મીલોના

સૈયદોને બ્રાહ્મણ તરીકે માનવું

શેરના સટ્ટા કરે છે. આવા અનેક કારણોને લેઇ પાંચ ગામના આગેવાનોએ ગઇ સાલ પીરાણે ધર્માદા તરીકે જતા પૈસા અટકાવ્યા છે, તેની પતાવટ કરવા લક્ષ્મણકાકો કચ્છ ગયા છે એવા સમાચાર આપણને પ્રથમ મળ્યા હતા, પરંતુ હમણાં એવા ખબર મળ્યા છે કે કાકાએ કચ્છ દેશમાં કણબી આગેવાન પટેલોને પોતાના પક્ષમાં લીધા છે અને જોર જુલમથી દરેક કણબી એટલે માણસ દીઠ એક રૂપિયો શીરબંધી લેવી એવું નક્કી પણ થયું છે. અને તેની શરૂઆત એ નામથી થઇ ચુકી છે, એવા પ્રકારના સમાચાર આપણને મળ્યા છે. દેશમાં આગેવાનોનો જુલમ કે કાકા ધર્મગુરૂનો જુલમ કહો પરંતુ મ્હારે ઘણીજ દીલગીરી સાથે કહેવું જોઇએ છે કે આવા દુષ્કાળના વરસમાં આપણા ગરીબ ખેડુત બંધુઓ તથા મજુરી કરનાર બંધુઓની કેવી માઠી દશા છે ! તેવા વખતમાં જ્યારે કચ્છમાં રૂપિયાનો ભાવ સવાબે કોરી છે ત્યારે કાકાના શીરબંધીના રૂપિઆનો ભાવ ત્રણ કોરી ! જ્ઞાતિ આગેવાનોએ ઠેરાવી છે. આવા દુઃખદાયી સમાચારથી આપ સરવે દીલગીર છો તે હું સર્વ જોઇ શકું છું. અને ફરીથી પણ હું કહીશ કે આ પ્રમાણે કાકો ત્રીજી વખત શીરબંધી ઉઘરાવવા આવ્યા છે. આજ દિવસ સુધી આપણે આ કાકાના પ્રથમના ગાદી પતિએ કચ્છમાંથી જ્યારે તેઓ ગાદી ઉપર આવે છે ત્યારે એકજ વખત શીરબંધી ઉઘરાવી છે, પરંતુ આવા ભયાનક દુષ્કાળના વખતમાં ગરીબોને કરજદાર કરી લાખો કોરીઓ કાકાને તેમજ સૈયદોને મોજ-મઝા કરવા અપાવવી એ જ્ઞાતિ આગેવાનોનો દેખીતો જુલમ છે. એટલુંજ નહિં પણ તેઓનો પણ તે સ્વાર્થ છે એવું સ્પષ્ટ સમજાય છે જેના માટે વધારે વિવેચનની જરૂર નથી. તે સિવાય હું આપને પીરાણા ધર્મ સંબંધી પણ થોડું કહેવા માગું છું અને તે આપ લક્ષ દેઇ સાંભળશો એવી આશા છે. આપને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે તેનો સ્વાલ-(જવાબ) કરશો તો પણ મ્હારી બુદ્ધિ અનુસાર આપને હું જે જાણતો હોઇશ તે પ્રમાણે કહી બતાવીશ. હું પણ આપણા ભોળા અને ભલા દીલના કણબીભાઇઓની માફક પીરાણા સત પંથને ઉત્તમ હિંદુ ધર્મ છે એમ માનતો હતો પણ જ્યારથી મ્હને સમજ પડી કે હિંન્દુ ધર્મમાં કલમો શી ? મરી જનારને દાટવું શું ? લગ્ન વખતે દુવા પડવી ! એ બધા નિયમો મુસલમાની છે છતાં આપણો ઉત્તમ ધર્મ સતપંથ સિવાય બીજી વાત કરવી નહીં આવા જ્ઞાતિ આગેવાનોના જુલમ અને દાબથી હું પણ આજ દિવસ સુધી મ્હારા મનના વિચારો ક્યાંય પણ બહાર કાઢતો નહોતો, પરંતુ આજના પ્રસંગે તમે બધા એક મત થયા છો અને મ્હને આગ્રહપૂર્વક પીરાણા ધર્મની હકીકત કહેવા આગ્રહ કરો છો તો કહું છું. હું જે આપને કહીશ તે મ્હારા પ્રતિના વિચારો નથી પરંતુ જગજાહેર વાખ્યાનો દ્વારા પ્રસિદ્ધ થયેલા લેખો ઉપરથી કહીશ. વિક્રમના ૧૬ મા સતકમાં ઇસલામ શાહ નામના ઇસ્માઇલી સરદારે પીર શદરૂદીન નામના દાઇ (ઉપદેશક) ને મોકલ્યો હતો. સીંધમાં મુસલમાનોની વસ્તી વધી ગઇ હતી, છુટા છવાયા વેપારી હિન્દુ ધર્મ પાળતા હતા. પીર સદરૂદીને તેમને માટે હિન્દુ અને શીયાનો ભેળસેળીઆ પંથ ઉભો કર્યો. હિન્દુઓનો વિષ્ણુનો અવતાર તે પોતાના ધર્મની માન્યતામાં દશમો અવતાર અલનો છે એમ તેણે બતાવ્યું. મુસલમાનોમાં ધંધા કરનાર હિન્દુને પોતાના અજ્ઞાન કાળમાં આવા ધર્મમાં પલટાવાનું સહેલું લાગ્યું. તેઓ હિન્દુના હિન્દુ અને મુસલમાનના મુસલમાન એ બેઉ રીતે તેઓના મનનું માધાન થયું, અને તેઓ આ મતમાં ભળ્યા. સિંધમાંથી કચ્છ અને કાઠીઆવાડમાં આ-

આર્થિક શોષણ

શીરબંધી

16th century - Pir Sadruddin

વતાં ત્યાં માર્ગીપંથ અને માતાપંથનો લોકોમાં વધારે ફેલાવો થયેલો જોયો. ત્યારે પીર સદરૂદીને એ પંથોની કેટલીક ક્રિયાઓ જેવી કે ઘટપાટ વગેરે પોતાના પંથમાં સામેલ કરી અને હિન્દુઓને તેમના પંથમાં ઢળી આવવું સહેલું થઇ પડે એવી વ્યવસ્થા કરી. એવા કાળની અજ્ઞાન લોક સ્થિતિમાં આવા પંથવાળાનું ફાવી જવું સહેલું હતું. પીર સદ-રૂદીને હિન્દુઓને લલચાવવાને પોતાનાં ત્રણ નામ રાખ્યાં હતાં.– ૧ પીર સદરૂદીન. (૨) સત ગોર સહદેવ (૩) હરીચંદ. અને પોતે સ્વામી સંત અને ગુરૂ એવા નામનાં વિશેષણો પોતાને લગાડ્યાં હતાં. ગુરૂકૃપા વડેજ એ જ્ઞાન મળી શકે છે અને મોક્ષનો ખરેખરો માર્ગ તે આજ માર્ગ છે એવું એ પંથમાં ભળેલા દરેક માણસને સારી રીત ઠસાવવામાં આવ્યું હતું.

Ghatpat is from
Margi Panth and
Mata Panth
(Mahapanth)

USP/Main Pillar
of Satpanth

Hindu alias,
outwardly look,
used in Satpanth

ઘટપાટની ક્રિયા–

સતગુરૂ સહેદેવ, બ્રહ્મા બોવાચ! પ્રથમ કૃતયુગ મધે સાહેબના ચાર રૂપ ઉતર દેશે પાંચ ક્રોડીશું રાજા પ્રહલાદ ઘટપાટ સ્થાપંતા, સોનાના ઘટ, સોનાના પાટ, કુંજરજાગ કરતવા, સોનાનું મુલ દેતવા અને એણેથી રાજા પ્રલ્હાદ સીજંતા, અમર અમરા પુરી પોચંતા. ત્રેતા યુગમાં સાહેબનાં ત્રણ રૂપ પૂર્વદિશે સાત ક્રોડી શું રાજા હરચંદ, તારારાણી, કુંવર રોહીદાસ, ઘટપાટ સ્થાપંતાં. રૂપાના ઘટ રૂપાના પાટ અશ્વજાગ કરતવા. રૂપાનું મુલ દેતવા એણે ફ્રજેથી રાજા હરિચંદ, તારારાણી, રોહીદાસ સીજંતા તે અમર અમરાપુરી પોચંતા. દવાપર યુગમાં સાહેબના દોય રૂપ, દખણ દિશે નવ ક્રોડીશું રાજા યુધિષ્ટર, પાંચ પાંડવો, માતા કુંતા, સતી દ્રોપદી ઘટપાટ સ્થાપંતા, ત્રાંબાના ઘટ, ત્રાંબાના પાટ, ગૌજાગ કરતવા, ત્રાંબાના દાન દેવતા, તેને ફ્રજેથી નવ ક્રોડીશું રાજા યુધિષ્ટર પાંચ પાંડવો માતા કુંત્તા–સતી–દ્રોપદી સીજંતા અમર અમરાપુરી પહોંચંતા. આજ કળયુગમાં સાહેબનું એકરૂપ પ્રશ્રિમદિશે બાર-ક્રોડીશું પીરસદરદીન, માટીના ઘટ, માટીના પાટ, અજા જાગ કરતવા, અજાનું મુલ તે સજા દાનદેતવા. એણે ફ્રજેથી બારક્રોડીશું પીરસદરદીન સીજંતા અમર અમરાપુરી પહોંચંતા. આ છેલ્લી સંત્ર તતફળ વેલા મધે અનંત ક્રોડીશું, પીર હસન, કબીર દીનવર સ્વામી, રાજો આવશે, રખીઆ મુમનાને તારશે, શોનાનાં કંકણ કરી રાખશે, રખીઆને ઉગારશે, શદરદીન શુક્રીત પીરખાંડ ગુરૂ મુખ દેતવા, એણે ફ્રજેથી અનંત ક્રોડીશું પીરહસન કબીર દીન સીજંતા અમર અમરાપુરી પહોંચંતા અન્નદાન ગુરૂમુખે દેતવા હક સચ્ચા! હેજંદા! કાયમપાયા! ફ્રરમાનશા. પીરજો.

એ પ્રમાણે બાવા ઇમામશાના દાદાએ ઘટપાટની સ્થાપના કરી છે, એટલુંજ નહીં પણ પીર સદરદીને પોતાની જાળમાં ઘણાએક લોકો આવી ગયા પછી તેમને દ્રઢ કરવાને વાસ્તે એવાં એવાં ભજનો ગોઠવ્યાં છે કે હિન્દુ અને મુસલમાન બેઉના કરતાં તેઓને ઉંચા બનાવ્યા છે અને સ્વર્ગનો હક્ક એમનેજ છે એમ બતાવ્યું છે, તેનો થોડોક નમુનો નીચે મુજબ છે.

જ્ઞાન !!

રોવે રોવે હિન્દુડા, દુજા મુસલમાના,
રોવે બાંભણ જોસીડા, વાંચન પોથ પુરાણાં.

રોવે મુલ્લા કાજીઅડા, જીકો પઢણ કુરાણા,
રોવે કુડા મુનીસંગ, સચે સાહ ન સીભાણા.
રોવે જંદા જોગીડા, જીકો મરત મશાણા.
રોવે રોવે સંસારી, તે સઘળો રોવે,
એક ન રોવે જીન્ને શાહપીર પાયા.

બીજાં જ્ઞાનો !

હજ નિમાજ રોજા ધરે, કુડી ક્રિયાએ કામ ન સરે,
ત્રણ વેદ ન ધાઇએ મુનીવરભાઈ, તમે કાંરે ખુવો પુરવ જનમની કમાઇ.

તે સિવાય કૃષ્ણને માનનારાઓને સદરદીને કરેલો બોધ.

જીરે કરસન પહેરલ પીતાંમ્બર ધોતી, જીરે આજ કલમે કે ભાને ટોપી,
જીરે કરશન ચાલતા તે ટીલડી કાઢી, જીરે આજ કલમે વધારી છે દાઢી.

પીરાણા ઘટપાટ શાસ્ત્ર–

અલી ઈમામશાહ જ્ઞાન બોલીઆ, અને સાંભળો મુનીવર ભાઈ,
જો પ્રગટ ટાણે આવી મળો, તો સાચી તમારી કમાઇ.
ભાઇ પ્રગટ ટાણું જે કહીએ, અને ઘટપાટની વેળા જોવાય,
તેત્રીસ ક્રોડી દેવ આવી મહ્યા, ત્યાં સાહેબ પુરશે વાસ,
તાંહાં જાખા મેઘા કે નર આવી મળે, આવે કરણ કલફના ક્રરોડ,
તે ઠેકાણે આવશો તો સાચી તમારી કમાઈ.
અહીં સાચે ઈમાને જે કોઇ આવશે અને સાચા મુનીવર સોય.
તેના ઇકોતેરસો સરગે સિધારશે, તેને રાહમાં ન રોકે કોય,
ભાઈ લોક લજયા નવ રાખીએ, લાજે વણસે જીવોનાં કામ,
ભાઇ સગાં કુટુંબ બેની બાંધવા, તે નહીં આવે જીવોની સંગાથ.
જે કોઈ બાવન ઘાટરે ઉતરી ગયા, અને પોંચ્યા તે સર્ગ દુવાર,
તે હુરખે અમરાપુર મહાલશે, તેતો સહે નહીં પામે લગાર,
જો શરનાં સાટારે કીજીએ, અજે સુખ ગણેરાં થાય,
રાજા હરીચંદ જેવાં ફળ પામીએ વીરા તેથી અદકેરા લખાય,
આ દુનિયા દોલત એક પળ છે, લોભે લાગા ભૂલી નવ જાએો,
જો હાથમાંથી હીરો હારશો, પછી આગળ કયાં થકી પાઓ,
ચાર યુગ ગયારે તમને ઢુંઢતા, અને હજુના લાગો છેહ,
કોલ પ્રમાણે દીધી વાચા પાળજો અને અથરવેદ આણી દેહ,
ભાઈ કલમો પઢોરે તમે સતનો અને ખરી દશોંદ દેઓને આજ,
જે દશમે તે ગોર નર આવીઆ, મુનીવર ભાઇઓનાં કરવારે કાજ,
તમે ચેતી શકાય તો ચેતજો અને વેળા તે વહી વહી જાય,
હાથે આવીઆરે ફલ રાખજો ફળી ફળી એ ફલ નહિ થાય.

ત્રણ યુગમારે ત્રણ ટોળ બાંધીઆં અને ચોથે પ્રગટ હોય,
આજ જગમાં દીન જગાવીઆ, અલ્લીએદી વિના નહિ કોઇ,
ભાઈ સતપંથ સેવોરે સત ભાવ શું તમને મળીને સતગોર પીર,
જેણે દરશન કીધાંરે ગત તીરથનાં તેનો વૈકુંઠ પોતેરે જીવ,
તેને આપ સમાન સાહેબ ઓકરે, અને બાંધશે કાંટારે તોલ,
ખરી કસોટી કરાવશે તો હીરા પામસો મુલ અમુલ,
અમીરસની વેળા મોટી કહીએ અને કાયર ન થાઓ મુનિવર ભાઈ,
આજે મહાદન વેળાની સંપજ છે તમને મુક્તિનો રાહ બતાએ,
ચાલીશ ઈમામ પુરા થયા અને અવતાર દશઓ લખીઓ,
અસુરા દાણવને સણગારશે અને રૂખેસરોને કરાવશે રાજ,
સાહેબ પુજાનાં ફળ પામશો તે જાણશો નિરધાર,
અથરવેદમાં એમ ભાંખીયો, મુનિવર રોકી જેઓ તમ કાજ,
જો મન મંડાણ કીજીએ તો વૈકુંઠ પામીએ ઠામ,
ભણે ગોર ઈમામશાહ સુણો મુનીવરભાઈ વેદ વિચારીને ચાલો,
ભરમે ભંડારો કીજીએ, તો સહી અમરાપર મ્હાલો,

ઉપર પ્રમાણે ઘટપાટની ક્રિયા થાય છે. બંધુઓ, આપ જોઇ શકયા હશો કે પીરાણા સત્પંથ ધર્મમાં કેવા પકારનું હિન્દુપણું છે! માત્ર ભોળા લોકોને ભોળવી દસોંદ લેવી અને તે સિવાય આપણા શુદ્ધ સનાતન ધર્મની એ સત્પંથમાં બદનક્ષી કરવામાં આવી છે, એટલુંજ નહીં પણ તમે જો દશમો નકલંકી અવતાર જે આપણા ખાનામાં વંચાય છે તે જો તમો સાંભળો તો તમને ગપગોળાની એવી તો ખબર પડશે કે આએ ધર્મની રચના કેટલીક મુર્ખાઇ ભરી તેમજ એક બીજા ધર્મમાં, અથડામણ કરે તેવી છે. એ સંબંધે હમણાં થોડા દિવસ થયા વીરાણીવાળા સ્વધર્મ મંડળના એક મુખ્ય આગેવાન ભાઇ નારણજીભાઇ રામજીભાઇએ પટેલ ફકીરદાસ ગોપાળદાસને તેના લેખનો જવાબ આપ્યો છે તે વાંચ્યાથી આપ જાણી શકશો. તે સિવાય એ ધર્મમાં પાંડવો હતા તે પાંડવોએ મહાભા-રતની લડાઈનું પાપ ઉતારવા પાંચ પાંડવોએ ગાય!! કાપીને સતીને માથે લેવડાવીને હસ્તીનાપુર નગરીના ચૌટામાં ફર્યા તેથી સર્વ પાપ ઉતરી ગયા!

પાંચે પાંડવે મળી ગૌવધ! કીધી, અને મસ્તક ચામડાં સતીએ લીધાં.
હસ્તીનાપુર નગરીનાં ચોરાશી ચૌટાં, તે ચૌટે ચૌટે પાંડવો ફર્યા.
જાણી જોઈને ત્યાંના લોકો નિંદા જો કરી, તો મુરખ રહ્યા હાથ ઘસતા.

તેવીજ રીતે એક બીજુ જ્ઞાન, મહા સત્યવાદી મહારાજા હરીશ્ચંદ્રના માટે પણ છે, તે એવી રીતે કે "હરીશ્ચંદ્રની સ્ત્રી તારામતી રોજ પતિને સુતા મૂકી! સત્પંથની ઘટપાટની ક્રિયામાં હાજર થતી. એક દિવસ મોડું થયું એટલે પુંજા થઇ ગઇ. :પછી તારામતી ગઈ એટલે જમાતે પૂછ્યું કે કેમ મોડું થયું? રાણી બોલ્યાં કે રાજા સુતા હતા તે જાગી ઉઠયા, તેને ફરી સુવાડતાં વારલાગી. પછી તારામતીનો હંસલો ઘોડો કાપીને તેની પ્રસાદી જમા-તની હાથેલીમાં આપી અને પછી નુર છાંટીને બેઠો કીધો. પછી પાછાં ઘોડા ઉપર બેસી

તારામતી પોતાને દવારે આવીને છાનાંમાનાં સુઇ ગયાં." બન્ધુઓ! આએ વાત તદ્દન હડહડતી જુઠી છે, શુદ્ધ આર્ય સનાતન ધર્મનું જબરજસ્ત અપમાન કરનારી બીના છે. સત્યવાદી મહારાજા હરિશ્ચંદ્ર તેમજ તેમની સતી રાણી તારામતી જે પતિભક્તિના પ્રતાપે પોતાના ધણીના વચનના કરજમાં એક નીચને ત્યાં વેચાયાં હતાં, એવાં મહારાણી તે પતિને ઉંઘતા મૂકી આવા નીચ ધર્મમાં ભળે? સતપંથમાં જીવ હિંસા થાય છે!

ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે સતપંથે સત્યવાદી ધર્માત્મા ધર્મ અને પાંડવોના હાથે ગાય!! કપાવ્યાનું તેમજ સતીરાણી તારામતીના ઘોડાને કાપી પ્રસાદી! લેવી આતે કયા પ્રકારનું હિન્દુ-ધર્મ કહેવાય? બંધુઓ, સમજો સમજો હવે તો હદ વળી ગઇ છે, આપણા વડીલોએ ગમે તેવી ભૂલો કરી હોય, અને તેઓ ભોળા હતા તેનો લાભ આ પ્રમાણે વિધર્મીઓએ લીધો છે, પરંતુ આપણે હવે આંખ ઉઘાડી જુઓ કે આપણે કેવા પ્રકારનું ધર્મ પાળીએ છીએ? એટલુંજ નહીં પણ ભોળા લોકોને હિન્દુપણામાંથી મુસલમાની રાહત ઉપર લઇ જવા કેવા કેવા પ્રપંચ તેમ ઠગબાજીઓ રચવામાં આવી છે તે હું આપને કહીશ.

ગાય અને ઘોડાની પ્રસાદી
Prasad made from Cow and Horse meat

હેજી દુનિયામાં જેની માટી બળે, ભાઈ તેનાં મોઢાં કાળાં થાય.
સત પંથવિના સરવે ખોટાં કહીએ, અને ખોટા તે સરવે ધામ.
પણ આલ ઈમામએની સેવીએ. તો પહોંચીએ બહેસ્ત મુકામ.

આપણા વડીલો જે અગ્નિસંસ્કાર કરતા હતા તેને ઉપર પ્રમાણે કાળાં મોઢાં! થવાનો બોધ આપવામાં આવ્યો છે, અને તેમને એક પ્રકારે અંધ શ્રદ્ધાપુર્વક ફસાવવામાં આવ્યું છે કે સતપંથ વિના બીજા સઘળા પંથો ખોટા છે! બંધુઓ મારી આંખ ઉઘડી છે અને હું સત્યતા પૂર્વક કહું છું કે બધા ધર્મો સાચા છે. માત્ર આ એકજ સતપંથ ધર્મ હડહડતો જુઠો છે, જેણે પૈસા પ્રાપ્ત કરવા હિન્દુ મુસલમાન ધર્મનો ખીચડો બનાવ્યો છે. જે ધર્મમાં હિન્દુઓના ધર્માત્મા પુરૂષોની જુઠી કહાણી લખી ને મહાત્માઓના પવિત્ર જીવનને કલંકિત રીતે આલેખ્યાં છે તેટલુંજ નહીં પણ મુસલમાની ધર્મને પણ એ સતપંથ ધર્મે ધીક્કારી કાઢયું છે તે એટલા ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે "હજ નિમાજ રોજા ધરે કુડી ક્રિયાએ કામ ન સરે. રોવે રોવે હિન્દુડા દુજા મુસલમાના, રોવે મુલ્લાં કાજીડા, જીકો પઢણુ કુરાણા." કુરાને શરીફના વિચારો પણ એ ધર્મે માન્ય કર્યા નથી. બંન્ધુઓ, કેટલી બધી અંધાધુંધી સતપંથમાં ચલાવી છે તે તમે જોઈ શકયા હશો. હવે હું આપને પીરાણા ધર્મ કેવા પ્રકારનું હિન્દુધર્મ છે તેના થોડાકજ ફકરા આપને કહી સંભળાવીશ.

"ફરમાનજી બીસમલ્લા, હર રહેમાન નર રહીમ સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા,
ઈંદ્રિ ઈમામશાહ આદ વિષ્ણું નરીજન નરઅલી મહમદશાહ.

"સતગોર પીર સદરદીન, સતગોર પીર કબીરદીન, સતગોર પીર સાહેબદીન, સતગોર પીર નસીરદીન, સતગોર પીર સમસદીન, નરઅલી નીરંજન નામ નબીનુર સતગોર તમારી દુવા."

ખાનામાં પગે લાગવાની દુવા!

આદ નારાયણને હેજંદા, બ્રહ્મા વિશ્ણું માહેશ્વરને હેજંદા, આદ્ય શક્તિ લક્ષ્મીને હેજંદા, સાત ફીરસતાને હેજંદા, બાવા આદમ, મામા હવાને હે

જંદા, હક સાચુર તુજા અલીને હેજંદા, બીબી ફાતમાને હેજંદા, સતર સહસ્ર હુસેની કુલ કાયમના પરિવારને હેજંદા, ધરતી આસમાનને હેજંદા, પવન પાણીને હેજંદા, ચંદ્ર સુરજને હેજંદા, નવ લખ તારાને હેજંદા, બાર મેઘને હેજંદા, નવ કુલ નાગને હેજંદા, સાત સમુદ્રને હેજંદા, નવસેં નવાણું નદીઓને હેજંદા, સાત વાર સત્તાવીશ નક્ષત્રને હેજંદા, પંદર તીથિ અને બાર કરણને હેજંદા, નવ ગ્રહેને હેજંદા, સાત દ્વીપને હેજંદા, નવખંડ પૃથ્વીને હેજંદા, ચોવીશ મુલકને હેજંદા, અષ્ટકુલ પર્વતને હેજંદા, અઢાર ભાર વનસ્પતિને હેજંદા, ચાર વેદ ચાર કીતાબને હેજંદા, અગ્ની તેજ અજા દેવને હેજંદા, આદ ઉતમના દેવને હેજંદા, ઉત્તર દક્ષિણ પૂર્વ પશ્ચિમને હેજંદા, નવ નાથને ચોરાશી સિધ્ધ ને હેજંદા, અઠાસી સહસ્ર રૂષિયોને હેજંદા, એક લાખ એંસી હજાર પીર પેગંબરને હેજંદા, નવાણું ક્રોડી જાખાને હેજંદા, છપ્પન કોટી મેઘાને હેજંદા, બત્રીસ ક્રોડી કેનરને હેજંદા, સાત ક્રોડી હરિશ્ચંદ્રને હેજંદા, બાર ક્રોડી કમળા કુંવરને હેજંદા, કુલ રૂખેસર ગત ગંગા ને હેજંદા, મુખી મુસાફરને હેજંદા, ચૌદ ભવના દેવ લોકને હેજંદા, કરણ કલફના અનંત ક્રોડીને હેજંદા, નબી નુર સત્ ગોર નર સલામસાહ અમારા ગુન્હા બક્ષો; સતપંથના માર્ગમાં ભર્યા પુર્યા રાખો, લક્ષ ચોરાશીનો ફેરો ટાળો તેત્રીસ ક્રોડીના મેળા આપો, જાંબુદ્વીપના ધણી સતગોર ઈમામશાહ નર અલી મહમદશાહ હક લાએ લાહે લલાહે મહમદુર રસુલ્લાહે.

હું આપને પ્રથમ કહી ગયો તે પ્રમાણે આ દુવાનો દરેક ઠેકાણે ઉપયોગ થાય છે અને તે ઉપરથી નક્કી સમજાય છે કે પીરાણા ધર્મ ન હિન્દુ ધર્મ છે તેમજ ન મુસલમાની ધર્મ છે. એ ધર્મનાં બીજાં પણ પુસ્તકો હાથનાં લખેલાં ઘણાં છે. એકવીશ પરીની વાત આવે છે તે પણ એવાજ ગપગોળા વાળી છે. બન્ધુઓ, પીરાણાધર્મ સંબંધે ઘણું કહેવાનું છે. પરંતુ અહીંમારે હજુ બીજા વિષય ઉપર બોલવાનું છે જેથી એ પ્રકરણ બંધ કરૂંછું.

પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ લક્ષમણકાકાને માટે થોડી હકીકત હું આપને કહીશ. મ્હારે દીલગીરી સાથે કહેવું પડે છે કે પીરાણા ધર્મની ગાદીના અધિપતી લક્ષમણ કાકા હોવા છતાં તેઓએ આજ દિવસ સુધી કોઇ પણ દુનિયાની નજર આગળ પ્રશંસાને પાત્ર એક પણ કાર્ય કર્યું નથી. એમના વખતમાં સુધારાની ચળવળનો જમાનો પસાર થાય છે, છતાં તે જમાનાનો લાભ કાકાએ તેમના ધર્મના અનુયાયીયોને આપ્યો નથી. માત્ર પૈસો સંગ્રહ કરવામાંજ ખબરદારી રાખી છે, પરંતુ તે પૈસાનો સદ્ઉપયોગ કર્યો નથી, એમ હું આપને ખાશ ભાર મૂકીને કહુંછું. ધર્મગુરૂ:હોવા છતાં ખાસ તેણે વહેપારી જેવું જીવન ગાળ્યું છે અને એ તેમની વહેપારી બુદ્ધિને લેઇ ઘણા તેમના ધર્મના અનુયાયીઓ નારાજ પણ થયા છે, જેનો એક ખાસ દાખલો હું તમને કહી સંભળાવીશ. આપણા કચ્છના પાટીદારોએ પણ કાકો મીલના શેરોનો સટ્ટો કરે છે તેવો વાંધો ઉઠાવ્યો હતો, પરંતુ તે સિવાય ગુજરાતમાં પણ તેમના અનુયાયીઓ વારંવાર અવાજ ઉઠાવતા. વખતો વખત મીટીંગો ભરી ઠરાવો કર્યા છે તેજ પ્રમાણે છેલ્લી સુરત જીલ્લાના સોળ ગામની એક

ગંજાવર મીટીંગ સુરત ઓળીઆ મુખીને જમાતખાને મળી હતી તેમાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે જો લક્ષ્મણકાકો મીલશેર વેચી ન નાંખે તો એમને દશોંદનાં નાણાં ન આપવાં તેમજ પધરામણી પણ ન કરવી. તે પ્રમાણે ગઇ સાલમાં લક્ષ્મણકાકા પોતાના દરબાર સહીત જમાતમાં ફરવા નીકળ્યા હતા, તેમાં બીજા ગામોની જમાતો પૈકી પોતે કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે ફક્ત ભીમપુર, ડુમસ ગામની જમાતે લક્ષ્મણકાકાની પધરામણી કરી નહીં. તેમજ દશોંદનાં નાણાં પણ આપ્યાં નહીં. તે વચન પાળવા માટે તેમને ધન્યવાદ ઘટે છે અને વધુ ધન્યવાદને પાત્ર એ કાર્ય કીધું છે કે લક્ષ્મણકાકાએ પોતાની જમાતમાં એવી રીતનાં કાર્ડ મારફતે સરક્યુલરો ફેલાવ્યાં કે સાધલી ગામે જે મીલ હતી તે રૂપિયા બાવીસ હજારમાં વેચી નાંખી છે. તે ઉપર વિશ્વાસ લાવી ભીમપુરની જમાતના દશોંદનાં નાણાં આપવા તૈયાર થઇ ગયા હતા. પણ એક મહાશયને તે બાબતની ખાત્રી માટે તજવીજ કરતાં જણાયું કે તે વેચવાની વાત ખોટી છે. પરમાત્મા! ધર્મ ગુરૂઓ જેવા ગણાતા, સદ્બોધ આપનારા જગત્માં પ્રસિદ્ધ ગણાય છે તેવા મહાત્માઓ આ પ્રમાણે ઠગબાજી રચે, સ્વાર્થ ખાતર લોભરૂપી પાપનો હિસાબ પણ ન રાખે. બંન્ધુઓ! હું જે હકીકત તમને કહી ગયો છું તે સાચી છે છતાં પણ અંધશ્રધાળુ ભાઇઓ પોતાની અજ્ઞાનતાની ઉંઘ ઉડાડી પોતાના ખરી મ્હેનતના પૈસા કાકાને વેપાર કરવા અથવા મોજ મજા કરવા ન આપતાં પોતાની જ્ઞાતિના હિતમાં વાપરશે એવી હું આશા રાખું છું. તે સિવાય કાકાશ્રીના બીજા ગુણ દોષો તરફ મ્હારે કશું કહેવાનું નથી. કાકાશ્રીને પરમાત્મા સદ્બુદ્ધિ આપે અને જે ધર્માદા નાણાં તેઓના કબજામાં છે તે નાણાંમાંથી—નથી તેમને બૈરી છોકરાં કે તેમના ભરણ પોષણ માટે તેમને એ મુડી રાખી જવાની છે—ધર્માદા નાણાં છે અને એ નાણાંનો જે એવો વહીવટ કરે છે તે જો સારે રસ્તે દુનિયાને ઉપયોગી થાય તેમ વાપરશે તો પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા તેમને પણ એ સત્ કર્મનો બદલો આપ્યા સિવાય નહીં રહે એટલુંજ કહી કાકા સાહેબના માટે, જે મારૂં બોલવું થયું છે તે હું પુરૂં કરૂંછું.

તમોએ મ્હને જ્ઞાતિહીતના માટે બોલવાની આજ્ઞા કરી છે તેથી હું પણ મ્હારા સાચા હૃદયના ઉદ્ગારો આપને કહી બતાવીશ. બન્ધુઓ આપણી કચ્છની જ્ઞાતિને જે પીરાણા ધર્મનું કલંક છે તેમજ આપણે કાકા વગેરેની હકીકત જોઇ ગયા પરંતુ આપણા દેશમાં આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોનો જુલ્મ પણ કંઈ જેવો તેવો નથી. હું જ્યારે જ્યારે વિચાર કરૂંછું ત્યારે આપણા જ્ઞાતિ આગેવાનોની મુગલાઇ સત્તાથી આપણા જ્ઞાતિ બન્ધુઓની પાયમાલી થઇ છે અને થાય છે તે ચીતારો મારા હૃદયમાં ત્રાદૃશ્ય ખડા થાય છે. બન્ધુઓ, આપ સહુ કોઇ જાણો છો કે, આપણે તેમજ આપણા બન્ધુઓ કચ્છ છોડી મુંબાઇ, કરાંચી, કલકત્તા અને આફ્રિકા સુધી પોતાનું તેમજ પોતાના બાળ બચ્ચાંનું ભરણ પોષણ કરવા ધંધાર્થે પરદેશ વેઠે છે. ભગવતિ કૂળદેવી, ઉમામાતાની કૃપાદ્રષ્ટિથી ધંધા રોજગારમાં સારી રીતે પૈસા પ્રાપ્ત કરે છે, અને લક્ષ્મી દેવીની કૃપાથી તેઓ આચાર વિચાર પણ ઉત્તમ પ્રકારના પાળે છે, જેને શ્રીદેવીની કૃપા થાય છે તે પોતાની સ્ત્રી તેમજ બાલકોને સોના રૂપાના દર દાગીના તેમજ સારાં લુગડાંલત્તાં પહેરાવે છે, પરંતુ એ દોલત, એ દાગીના અને લુગડાંલતાં પહેરી કચ્છની અંદર (દેશમાં) જ્યારે જાય છે ત્યારે માંડવીના કિનારે ઉતરતાંજ તે સઘળાં ઉતારી નાંખવામાં આવે છે! કારણ કે કચ્છના

આગેવાનોનો જુલમ! તેઓના મગજમાં ઘણો તાન્તેજ હોય છે, જો કોઇ સારાં કપડાં તેમજ દાગીના પહેરી પોતાના ગામમાં જાય તો જ્ઞાતિ આગેવાનો તેને એ સઘળુ ત્યાગી દેવા હુકમ કરે છે, અને જો તે ના માને તો તેઓને નાત બહાર કરે છે! આવા સેંકડો દાખલાઓ તો મ્હને યાદ છે એટલુંજ નહીં પણ કોઈ બન્ધુ પરમાત્માની કૃપાથી તીર્થ-યાત્રાએ જાય અને ત્યાં પવિત્ર ગંગા, યમુના, સરસ્વતિ ઇત્યાદિ નદીઓમાં નાહી આવે તોપણ કચ્છમાં જાય ત્યારે તેને પવિત્ર કરવા માટે પીરાણાધર્મની અમીની ગોળી! પીએ ત્યારે પાવન થયો ગણાય!! જો કોઇને એવી શંકા થાય કે હું તીર્થયાત્રા કરી આવ્યો છું અને એ ગોળી નથી પીવી તો તેને નાત બહારની સજા થાય! બન્ધુઓ, આ જુલ્મી સત્તા તમને સાધારણ જણાય છે? જ્ઞાતિ આગેવાનો તદન સ્વાર્થી છે—અધર્મને પોષનારા છે તેની કોઇથી ના કહી શકાય તેમ નથી. તેઓ છચોક લાંચ રૂસવતો લેઇ ગમે તેવું સાચું ખોટું કામ કરતાં અચકાતા નથી. જ્ઞાતિ આગેવાનોના ભયંકર જુલ્મી ત્રાસના દાખલા જો હું તમને આપું તો આખી રાત નીકળી જાય તેમ છે, પરંતુ મ્હને કહેતાં શરમ થાય છે કે નાતના આગેવાનોની આપણા ગરીબ બંધુઓ પ્રત્યે જે દુષ્ટ લાગણી અને સ્વાર્થીપણું છે તેના લીધે તેઓ પણ કદી ઉંચે આવી શકે તેમ નથી. પરમાત્મા તેમને પણ સદ્બુદ્ધિ આપે. નાતની પટેલાઇ કરનાર પટેલીઆઓ કેવા દયાળુ પરોપકારી અને નીતિવાન હોવા જોઇએ તેનું તો તેઓને કશું ભાનજ નથી. જો કે બધા પટેલીઆઓ તેવા નહીં હોય! પરંતુ ઘણે ભાગે તો મ્હને તો નીચજ જોવામાં આવે છે, એટલુંજ નહીં પણ કેટલાક તો અંદર એવા માણસો છે કે પોતે ભક્ત તરીકે ઓળખાવે છે અને તેઓનાં કુકર્મો એવાં નીચ અને ના લાયક છે કે આ સભામાં મારાથી તે બોલી પણ શકાય નહીં. ધર્મના ધતીંગોથી કેટલાક નીચ નર પિશાચોએ અનેક અબળાઓની લાજ લૂંટી છે અને તેઓને અનીતિના રસ્તે દોર્યા છે છતાં પોતે ભક્ત તરીકે ઓળખાવે છે! પ્રભુ તેવાને પણ સુબુદ્ધિ આપે. મ્હેં આપની પાસે આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોની તેમજ પીરાણા ધર્મની અને પીરાણા ધર્મના ધર્મગુરૂ લક્ષ્મણકાકા વગેરેની કર્મ કથા કહી છે.

હું આપની પાસે જે જે બોલ્યો છું તે અતિશયોક્તિ ભરેલું સમજશો નહીં. પરંતુ હું આપને ખાત્રી આપુંછું કે જેટલું બોલ્યોછું તે અનુભવ સિદ્ધ બોલ્યોછું, અને આપ સમજી શક્યા હશો કે આપણી જ્ઞાતિ કઇ દશાએ પહોંચી છે. આપણી જ્ઞાતિમાં કેટલો બધો અધર્મ યુક્ત સડો છે? ભગવતિ ઉમામાતા તમને તેમજ મ્હને સદ્બુદ્ધિ આપે અને આપણી જ્ઞાતિની જે દુર દશા થઇ ગઇ છે તે સુધારવા માટે આપણને બળ, શક્તિ આપે એવા ઉમા માતા પ્રત્યે મારી પ્રાર્થના છે. બન્ધુઓ! તમો બધા એક સંપથી અતરે એકત્ર થયા છો અને કાળજીથી તમોએ મ્હારૂં ભાષણ ધ્યાન રાખી એક ચીત્તે સાંભળ્યું છે, અને મ્હને તમોએ જે પ્રમુખપદ આપી અમુલ્ય માન આપ્યું છે તે માટે હું ફરીવાર તમારો આભાર માનું છું અને આશા રાખું છું કે જે વિચારો અહિં દર્શાવવામાં આવ્યા છે તે વિચારોનું તમે સારી રીતે મનન કરશો, અને આપણી જ્ઞાતિમાં જે જે ધર્મ બાબતે તેમજ જ્ઞાતિના અગ્રેસરોની આપખુદી સત્તાથી આપણા ઘણા બન્ધુઓ હવે ત્રાસી ગયા છે તેને મદદ કરવા આપ કટીબદ્ધ થાઓ એવી હું આશા રાખું છું. વળી આજે તમો શ્રમ વેઠી અતરે ભેગા થયા છો તેનું સાર્થક કરશો એવી ઉમેદની સાથે હું મ્હારૂં બોલવું બંધ કરૂંછું.

અને સાથે સાથે આપણી કુળદેવી ઉમામાતાની પ્રાર્થના કરૂંછું કે ત્હારા અજ્ઞાન બાળકોને તું સદ્‌બુદ્ધિ આપવા કૃપાવંત થા ! અસ્તુ.

ઉપર મુજબ પ્રમુખનું ભાષણ ખલાસ થયા પછી સભાએ જે ઠરાવો કરીને દેશના આગેવાનો ઉપર મોકલવાના હતા તે ઠરાવો આગલી સભામાં તૈયાર કરી લાવવાનું કેટલા-કને સોંપવામાં આવ્યું હતું તે દરેકમાં સુધારા વધારા કરવા જણાય તો તે કરીને સભા સમક્ષ રજુ કરવા માટે નીચે પ્રમાણે ભાઇઓની એક સબજેક્ટ કમીટી નીમાઈ હતી.

૧ કણબી રતનસી ખીમજી ખેતાણી ગામ વીરાણીવાળા સભાના પ્રમુખ.
૨ મેઘજી ભાણજી, રૂડાણી દેવીસરવાળા.
૩ મનજી કાનજી રંગાણી મમાઇ—મોરાવાળા.
૪ હંસરાજ નારણ રૂડાણી—કોટડાવાળા.
૫ કાનજી પચાણ જબુવાણી–નખત્રણાવાળા.
૬ ધનજી લધા પારસીઆ–ભેરઇઆવાળા.
૭ દેવસી પ્રેમજી વેલાણી ગામ–ભેરીઆવાળા.
૮ પરબત દાનાભાઈ ભાદાણી–અઈઅરવાળા.
૯ વાલજી હરજી, રંગાણી—ગઢસીસા.
૧૦ જીવરાજ ખીમજી ખેતાણી—વીરાણી.
૧૧ વેલજી ખીમજી ખેતાણી—વીરાણી.
૧૨ રાજા લધા વાસાણી—વીરાણી.
૧૩ જેઠા શીવજી, વાસાણી—વીરાણી
૧૪ ખીમજી કાનજી, સેંઘાણી—ગઢસીસા.
૧૫ લખુ કાનજી સેંઘાણી–ગઢસીસા.
૧૬ અરજણ ધનજી રંગાણી–ગઢસીસા.
૧૭ કાનજી રતના સેંઘાણી–ગઢસીસા.
૧૮ અરજણ માવજી નાકરાણી–સાયરા.
૧૯ હીરજી ખીમજી સેંઘાણી—ગઢસીસા.
૨૦ હંસરાજ રતના રંગાણી–મમાઇમોરા.
૨૧ માવજી સ્યામજી લીંબાણી–દેશલપર.
૨૨ વીસરામ ધનજી સેંઘાણ–દેસલપર.
૨૩ નારણ વાલજી સેંઘાણી—મમાઇમોરા.
૨૪ માવજી રામજી લીંબાણી—દરસડી.
૨૫ સામજી રતના સેંઘાણી—ગઢસીસા.
૨૬ રામજી લાલજી રામજીઆણી–ગઢસીસા
૨૭ પેથા કચરા સાંખલા—ભીભાપર.
૨૮ લાલજી ગોપાળ સેંઘાણી—ગઢસીસા.
૨૯ નારાયણ જીવરાજ પજવાણી–ખોંભડી.

ઉપર પ્રમાણે મેમ્બરોની કમીટી ઠરાવો તપાસવામાં રોકાઇ હતી અને બાકીના સભાસદો ચાપાણી લેવા ઉઠયા હતા. રાતના નવવાગતાના અરસામાં સબજેક્ટ કમીટીના મેમ્બરો સભામાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા અને તે કમીટીએ પસાર કરેલા ઠરાવો તેજ મીટીંગમાં પસાર કરવાના હોવાથી સભાના દરેક મેમ્બરો આવી જતાં પ્રમુખ સાહેબે સભાના કામ-કાજની શરૂઆત કરવાની સુચના કરી હતી. નીચે પ્રમાણેનો ૧ લો ઠરાવ પ્રમુખ સાહેબે રજુ કર્યો હતો અને તાળીઓના અવાજ વચે સર્વાનુમતે પસાર થયેલો પ્રમુખ સાહેબે જાહેર કર્યો હતો.

"અમો મુંબઇમાં વસતા કચ્છની કણબી જ્ઞાતિની પ્રજા મહારાવશ્રી ખેંગારજી સવાઇ બહાદુર જી. સી. આઇ ઇ. ના રાજ્યમાં રહી નિર્ભયપણે સુખશાંતિ અને આબાદીથી સુખ ભોગવીએ છીએ તેના માટે અમો મહારાવશ્રી તથા તેમના કુટુંબ સહપરીવારનું દીર્ઘાયુષ્ય ઇચ્છીએ છીએ."

નીચે પ્રમાણેનો બીજો ઠરાવ ભાઈ વેલજી ખીમજી ખેતાણી—ગામ વીરાણી વાળાએ રજુ કર્યો તે—

ઠરાવ બીજો—"પીરાણા ધર્મ સંબંધી અનેક જણાઓએ લેખો લખી તેમજ પુસ્તકો છપાવી એ ધર્મ અર્ધદગ્ધ પંથ છે એમ સાબીત કર્યું છે, પરંતુ તેના રક્ષણ અર્થે આપણા ધર્મગુરૂ લક્ષ્મણકાકા તથા અન્ય કાકાઓ પીરાણા ધર્મનો બીલકુલ બચાવ કરી શકતા નથી. દુનિયામાં બીજા માણસોની સાથે પ્રસંગ પડતાં પીરાણા ધર્મની ટીકાથી ઘણુંજ શરમાવું પડે છે. આપણે હીન્દુ હોવા છતાં ન હીન્દુમાં તેમજ ન મુસલમાની પણામાં લેખાઇએ છીએ એ આપણી જાતને માટે ઘણુંજ શરમ ભરેલું છે તેથી આ સભા એવો ઠરાવ કરે છે, કે જે ધર્મ પાળવાથી હીન્દુપણું મટી જતું હોય એવા ધર્મનો સત્વર ત્યાગ કરવાની સુચના કરવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ પસાર કરવામાં આવે છે."

ઉપર પ્રમાણેનો ઠરાવ રજુ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે—

મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબ અને જ્ઞાતિ બંધુઓ અને બહેનો ! હું આજે આપની સમક્ષ આપણી સભાએ જે બીજો ઠરાવ પસાર કરવાનો છે તે વાંચી ગયો છું; તે વિષે થોડું બોલવા ઇચ્છુછું. આશા છે કે આપ સર્વ ભાઇઓએ મે. પ્રમુખસાહેબનું ભાષણ એક ચિત્તે સાંભળ્યું છે તેવિજ રીતે આ સેવકના પણ બે શબ્દો શાંતિપૂર્વક સાંભળશો.

ભાઇઓ ! પીરાણાધર્મ બીલકુલ હિંદુ ધર્મતો છેજ નહીં એમ આખો જનસમાજ કહે છે. તેમજ પ્રમુખ સાહેબના ભાષણથી આજ આપણને વધુ જાણવાનું મળ્યું છે, છતાં એ ધર્મ સતપંથ તરીકે ઓળખાવે છે, છતાં એના ધર્મ કોષમાં ગુપ્ત ધર્મ છે ! ભાઇઓ આપ સહેજ સમજી શકશો કે ધર્મ કોઇ દિવસ ગુપ્ત હોયજ નહીં. આપણા ભોળા બંધુ-ઓને ભોળવવા તેમજ પીરાણાપંથી અન્ય સેવકોને પોતાની જાળમાં ફસાવવાનો આ નીચ મંત્ર છે. સ્વાર્થ સાધવાનો સીધો પ્રપંચ છે. જે ધર્મને આજ દિવસ સુધી દુનિયામાં ગુપ્ત રાખવામાં આવ્યો છે અને એ ધર્મના સેવકોને ખાસ કહેવામાં આવે છે કે, પીરાણા સતપંથની બીજા અન્યપંથ વાળાઓને કંઇપણ વાત કરવી નહીં ! એ સઘળું શું સુચવે છે ? તે આપ સમજી શકયા હશો. કચ્છના કણબીઓની આવી અધમ દશા શાથી આવી તેના માટે જો તમો મ્હને પુછતા હો તો હું કહીશ કે પીરાણાનો ધર્મ જે હિંદુ તેમજ મુસલમાન એવા અર્ધદગ્ધ પણા જેવું છે તે આપણા વડીલો ભોળા હતા અને ભોળવાઇને એવા ધર્મનો સ્વીકાર કર્યો જેથી શરૂઆતમાંજ તેમને પોતાના કુટુંબ કબીલો તજવા પડયા, તેટલુંજ નહીં પણ ગુજરાત દેશને પણ છેલ્લી સલામ ભરવી પડી અને કચ્છ દેશમાં આવવું પડયું. આ શરૂઆતમાં ફળ મળ્યું છે અને ત્યાર પછી પીરાણા ધર્મના ફળ રૂપે આપણે આસ્તે આસ્તે હિંદુ ધર્મથી ઉતરતા ગયા અને આજે તો આપણામાં એટલો મોટો ફેર પડી ગયો છે કે આપણને દુનિયાને કણબી તરીકે ઓળખાવતાં પણ શરમ થાય છે. બંધુઓ, આ સઘળું શાથી થયું તે તમે સમજો તો સહેજમાં સમજાય તેવું છે. પીરાણાના જેવું ધર્મ અને આપણા ખરી મહેનતના પૈસા સદમાર્ગે વાપરવાને બદલે કરમબંધન લાગે એવી જગાએ વપરાવવાથી આપણી બુદ્ધિ નષ્ટ થઇ ગઈ છે, આપણા દેશમાં પીરાણા ધર્મની પ્રશંસા કરનાર તેમજ કણબીઓને અવળે રસ્તે દોરનાર પીરાણા ધર્મ તેમજ પીરાણા ધર્મના અધ્યક્ષ કાકાઓ તેમજ સૈયદો છે, કારણ કે તેઓને પાકા પૈસા મેળવવાનો સ્વાર્થ છે. બંધુઓ મ્હને ઘણી દીલગીરી થાય છે કે, કાકાઓ તેમજ સૈયદોને તો પૈસા પ્રાપ્ત

કરવાનો સ્વાર્થ છે તેથી અવળે રસ્તે દોરવા તે પ્રયત્ન કરે છે, પરંતુ હમણાં થોડાજ દિવસો થયાં આપણા કચ્છમાં કણબીઓમાં પણ એવા અસુરો જાગ્યા છે કે તેઓની વાત યાદ કરતાંમાં મ્હારાં રૂંવે રૂંવાં ઉભાં થાય છે. કણબી ભાઇઓની વધુ પાયમાલી કણબી આગેવાન પટેલીઆઓએ કરી છે એમ મ્હારૂં કહેવું નથી પરંતુ મ્હારૂં કહેવું એમ છે કે, હાલમાં ભગત તરીકે ઓળખાતી એક ચંડાળ ચોકડી નામે એક પ્રસિદ્ધ ભગત મંડળી છે જેઓ ખભે કળસીઆ લટકાવી ગામોગામ ફરે છે અને મહેમાનગીરી તરીકે ચરે છે તેવા જાતિ-દ્રોહી નર પિશાચોની હું તમને શું વાત કહું! વીથોણના ખાનામાં ત્રણ પાંચાડાની નાત સંવત ૧૯૭૨ ની સાલે ભેગી થઇ હતી તે પ્રસંગે ગામ ખોંભડીના ખીમા જીવરાજ ભક્ત તરીકે ઓળખાતા અથર વેદી એક મૂર્તિની સાથે મારે વાદવિવાદ થયો હતો, ત્યારેજ મ્હને ખબર પડી કે કણબીની નાતને અવળે રસ્તે દોરનાર આવા પ્રાક્રમી અધમ પુરૂષોની હયાતિ છે ખરી. એ ભક્તની સાથે જે સંવાદ થયો એ હું તમને કહેવા બેસું તો ઘણો ટાઇમ જાય તેમ છે. પરંતુ તેના મુખ્ય બોધનો ભાવાર્થ એ હતો કે કલમો પડવો ઘરમાં ત્રાંબા પિત્તળનાં વાસણો રાખવાં નહીં! અને સૈયદ જે હરીવંસી બ્રાહ્મણ છે! તેને માનવો અને લગભગ મુસલમાની બધા નિયમો પ્રમાણે વર્તવું તોજ આપણું કલ્યાણ છે! આવી અધમ વાત એક શુદ્ધ ક્ષત્રિય કણબી વીર કદી સાંખી શકેજ નહી. તેવીજ રીતે હું તથા બીજા અન્ય બંધુઓએ આ વાત સાંભળી તેજ વખતે જ્ઞાતિમાં જાહેર કર્યું કે આ ભગત આવો બોધ આપે છે તેનુ કેમ? તેજ વખતે તે ભક્તની ખરેખરી ખબર લેવામાં આવી હતી. બંધુઓ આવા ભક્તોનો ધંધો શો છે તે હું આપને જણાવીશ. ભોળા લોકો જે પરચાની વાતો કરી ભોળવે છે અને પોતાના શિષ્ય બનાવે છે, તેઓની પાસેથી પૈસા કઢાવે છે તે સિવાય બીજા ભકતો ધનજી દડજો ગોડીઆના તેમજ રસલીઆના મનજી પટેલ અને મહુનો ખીમો પટેલ અને સ્વર્ગવાસી માનકવાના અબઇમુખી આ લોકો નાતને મુસલમાની રાહત ઉપર લઇ જવા ઓછી મહેનત કરતા નથી, એટલુંજ નહીં પણ મ્હેં કહ્યા તે ભકતોમાં એકાદ બે મુર્તિઓ તો એવા નીચ અને હલકા ધંધા કરે છે કે ભોળાં બૈરાંઓને-છોકરાં ના થતાં હોય તેવાંને, એમ સમજાવે છે કે ભગતનો હાથલ્યો! અને ભગતના પગ ઝાલો! તો તમને છોકરાં થશે! આવી રીતે તેઓને અવળે કુકર્મ રસ્તે દોરે છે.

ભાઇઓ! આવા નીચ ધંધા કરનારા અને નાતમાં ભક્ત તરીકે ઓળખાવનારા નર પિશાચોની પુરતી ખબર લેવી જોઇએ, તેઓનાં છિદ્રો ઉઘાડાં પાડી દુનિયાના લોકોને જાણીતા કરવા જોઇએ, નહીંતો આવા કુકર્મી ગીધોની હયાતિ આપણી જ્ઞાતિને ભાર રૂપ છે. તેઓનાં એટલાં બધાં પાપોની મ્હને ખબર છે કે તે મ્હને બોલતાં પણ શરમ થાય છે, આવાં કપટના ભરેલા પાપી સેતાનો આપણા પીરાણા ધર્મના અધ્યક્ષ કાકાના સાચા સ્નેહી તેમજ તેઓના સન્મિત્ર થાય છે! આપ જોઇ શકયા હશો કે પીરાણા ધર્મ કેવા કેવા પ્રપંચી માણસોથી સ્વાર્થની ખાતર નભી રહ્યો છે. જો એ ધર્મ સત્યધર્મ હોય, હિંદુ ધર્મ હોય, તો શા માટે પીરાણા ધર્મની ટીકા કરનારને જવાબ આપી શકતા નથી? આપણા બંધુઓ માંહેલા કે જેઓ આજથી લગભગ દશ વર્ષ પહેલાં પીરાણા ધર્મને તીલાંજલી આપી શુદ્ધ વૈદિક ધર્મ પાળે છે, તે બંધુઓએ પીરાણા ધર્મની પોલ ઉઘાડી પાડી છે, તેઓને કશો જવાબ આપી શકયા નથી. તેમજ થોડા દિવસો થયાં આર્ય પ્રકાશ નામના

પેપરમાં પેટ ભરીને પીરાણાધર્મની ટીકા કરનાર મહાશય છીમાભાઇ કે જેણે પીરાણા ધર્મને ફજેતીના ફાળકે ચઢાવ્યો છે તેટલુંજ નહીં પણ જેજે પીરાણા ધર્મની પોલ છે તે ખુલ્લે ખુલ્લી કરી છે, છતાં અંધશ્રધાળુ ભક્ત મંડળી તેમજ પીરાણાના કાકાઓ તેમજ સૈયદો કોઇ પણ પીરાણા ધર્મનું રક્ષણ કરી શકયા નથી, એથી ચોક્કસ ખાતરી થાય છે કે પીરાણા ધર્મમાં લખ્યું છે કે બીજા અન્ય પંથો ખોટા છે અને આ પીરાણા સત્પંથ એકજ સાચો હિંદુધર્મ છે તે આપ બંધુઓને ખાતરી થઇ હશે કે બીજા બધા ધર્મો સત્ય છે પરંતુ માત્ર એકજ પીરાણા ધર્મજ તદ્દન હિંદુઓના માટે જુઠો અને પ્રપંચી ધર્મ છે જે બીજા ધર્મની નીંદા કરે છે તે પોતેજ જુઠો છે એમ સાબીત થાય છે. મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબે આજે આપણને પીરાણાધર્મનું રહસ્ય ખુબ સમજાવ્યું છે, માટે મારે હવે તે ધર્મની બાબતમાં કશું બોલવા જેવું રહ્યું નથી.

બંધુઓ! જ્ઞાતિની દાઝ ઘણા વખતથી મ્હારા હૃદયમાં ભરી છે, આજે હું આપની પાસે થોડી ખાલી કરૂંછું, તથા ક્રોધના આવેશમાં હું આવી જતો હોઉં તો મ્હને ક્ષમા કરશો. ભાઇઓ આળસ છોડીદ્યો. કમર કસો અને આપણી જ્ઞાતિ સેવા કરવામાં તત્પર થઇ જાઓ. તમારી જાતને જ્ઞાતિ સેવાના રૂણથી મૂક્ત કરો, સંસારમાં સપુત કહેવરાવો. બંધુઓ! એક વાત ખાસ યાદ રાખજો કે જ્ઞાતિસેવાનું વૃત સાધારણ નથી. એ વૃત પાર પાડવાનું કામ તરવારની ધાર ઉપર ચાલવા સમાન છે. ઇર્ષ્યાળુ લોકો તમારી નિંદા કરશે, મશ્કરી કરશે તમને બનાવશે પણ તમારો સરળ સિદ્ધાંત એ હોવો જોઇએ કે અમ્હારી નિંદા થાય કે સ્તુતિ થાય, ન્હાયતો આજેજ મૃત્યુ થાય કે અમો સેંકડો વરસ જીવીએ, ન્હાયતો લક્ષ્મી મળે કે આખું જીવન દરિદ્રતામાં જાય પણ અમે જે વૃત ધારણ કર્યું છે તેમાં કદી પણ પાછા હઠશું નહીં. અમો સઘળું જ્ઞાતિહીત અર્થે ગુમાવીને પશ્ચાતાપ કરીશું નહીં. આવા દ્રઢ મનથી સંકલ્પ કરશો તોજ વિશ્વાસથી માનજો કે તમને જરૂર વિજય મળશે, તમારો ઉદ્યોગ સફળ થશે જ્યાં સુધી આવાં ઋણ અને ફરજો અદા કરવામાં નહીં આવે ત્યાં સુધી આપણી જ્ઞાતિના ઉપર પીરાણા ધર્મના કલંક તેમજ જ્ઞાતિ આગેવાનોના જુલમથી આપણી જ્ઞાતિના બંધુઓને તમે મુક્ત કરી શકશો નહીં. હું આપને આગળ વધીને કહી શકે.–

હરીગીત છંદની ચાલ.

છોને અનેકાનેક તલવારો જજુમે શીરપરે,
છોને બુરાઈ માનીને મીત્રો બધા વેરી બને;
છોને દયા હીણ દુશ્મનો બહુ જુલ્મી લશ્કર મોકલે,
તોયે ડરે ના જે જ્ઞાતિહીત સત્ય સ્નેહે અનુસરે.

પતિતપાવની ગંગાસ્વરૂપ જ્ઞાતિના પ્રિય બંધુઓ, હું આપની કૃપા દૃષ્ટિથી આજે મ્હારા હૃદયના માર્મિક ભાવો જે આપની પાસે ખુલ્લા કરી શકયો છું, આપણી જ્ઞાતિ જે અધર્મ રૂપી ધર્મમાં ફસાયેલી છે, આપણા અજ્ઞાન અને ભોળા બંધુઓના ઉપર તાગડધિન્ના કરનાર જ્ઞાતિ આગેવાનોની આપણે કેટલી બધી તાબેદારી ભોગવીએ છીએ, તે તમો સઘળા જાણો છો. આજે તમો આપણા પ્રમુખ સાહેબનું માન્ય ભાષણ તેમજ આ સેવકના ભાગ્યા

realpatidar.com

તુટયા શબ્દો પણ તે જ્ઞાતિદાઝથી ભરેલા—દેખીતા ઝેર જેવા પરંતુ તેનું પાન કરે અમૃત જેવા મીષ્ટ અને સ્વાદિષ્ટ—મ્હારા શુદ્ધ ભાવના હૃદયથી મ્હેં આપને કહ્યા છે. બંધુઓ, આપણે સઘળા એક સંપથી જો આપણું જ્ઞાતિ હીતનું કાર્ય કરવા તત્પર થઇશું તો ચોક્કસ આપણો વિજયજ છે. ભગવતિ ઉમામાતા! તમારા જેવા સુપુત્રોને વિજયમાળા પહેરાવવા આતુર થઇને ઉભાં છે, માત્ર આપણી બેદરકારી આપણા વિજયમાં વિઘ્નરૂપ છે, છેવટે ઉમા માતાની પ્રાર્થના કરી હું કહીશ કે—

જરૂર વિજય છે આપણો ટુંક સમયની માંહ્ય,
જ્ઞાતિ ઉન્નતિ કાર્યમાં ઈશ્વર કરશે સહાય.

આટલું કહી હું મ્હારૂં બોલવું બંધ કરૂં છું, ભાઇઓ જ્ઞાતિ હીતને લેઇ બે કડવા બોલો હું બોલ્યો હોઉં તો મ્હને ક્ષમા કરશો. આપનો કીંમતી વખત મ્હેં ઘણો રોકયો છે, તેના માટે પણ હું ફરીથી આપ મ્હારા પ્રાણાત્મ બંધુઓની ક્ષમા યાચીશ.

ઉપરના ઠરાવને અનુમોદન આપતાં ભાઇ **મેઘજી ભાણજી ગામ દેવીસર** વાળાએ જણાવ્યું કે,

ભાઇ વેલજી ખીમજીએ જે આપણી સમક્ષ ઠરાવ રજુ કર્યો છે તેને હું ટેકો દેવાને માટે ઉભો થયો છું. બંધુઓ! પીરાણા ધર્મ એ હિન્દુ ધર્મ નથી એતો જગપ્રસિદ્ધ વાત છે, છતાં આપણા વડીલોએ તેનો સ્વીકાર કેમ કર્યો તેના માટે હું આપને થોડુક કહીશ. આપણા પૂર્વજો ભોળા હતા અને ચમત્કારની વાતોથી ભોળવાયા હતા, ચમત્કાર પણ ખરા છે કે ખોટા છે તે પણ તેઓ જોઇ શકયા નહોતા. માત્ર નામનીજ અંધશ્રધા હતી. વડીલો ભોળવાયા હતા તેમ નહીં પણ હું તથા મારા પિતાશ્રી પણ બહાર દુનિયાની નજર આગળ હિંદુ ધર્મનો ડોળ કરતા હતા પરંતુ અંદરખાનેથી પીરાણા ધર્મના એલમો પડતા હતા, નાદલી નુરનામું, બાજનામું, તેમજ રતનનામું, તૈયબનો કલમો કે જેની ખાસીયતોમાં એવા એવા લાડવા પીરસવામાં આવ્યા છે કે ગમે તેવા જોખમે પણ એ એલમ પડવાની ઇચ્છા થાય. રતન નામની વીધી એવી છે કે જો કોઇ માણસ એ એલમ પડે તો તેની શક્તિ એટલે સુધી થઇ જાય કે એક મોટા પર્વતને ફુંક મારે તો તે ફાટી જાય! ચોરે ચોરી કરી હોય અને તે ઇલમ પડે એટલે ચોર અંધો થઇ જાય અને એની મેળે ચોરીની કબુલાત આપે! દુનિયામાં શ્રીમંત આબરૂદાર તરીકે તે માણસ એના પ્રતાપે થઇ શકે તેમજ આખી દુનિયા તેને વશ થઇ રહે. તેવીજ રીતે નુરનામુ તેમજ બાજનામાના પણ એવાજ ચમત્કાર છે. પરંતુ અમે તો ઘણા દિવસ સુધી એ ક્રિયા કરી પણ કાંઇ વળ્યું નહી. અરે એ જો ચમત્કાર સાચા હોય તો, નામદાર સરકારને જર્મની સામે લડાઇમાં જલદી ફતેહ મળવાની ખાતર, સૈયદો તેમજ કાકાઓ એ એલમ બરોબર નીયમીત રીતે કરે છે તો તેમને કેમ સહાય કરતા નથી? મુંબઇમાં શીવરીનો ડુંગર તેમજ ડુંગરી ઉપરનો ડુંગર તોડવામાં લાખો રૂપિયા ખર્ચ થયું તો એવા ઇલ્મથી ફુંક મારી એ ડુંગર તૂટતા હોય તો શું ખોટું? ભાઇઓ! આ બધી લાલચોની ગપ્પો છે. ખુદ પીરાણામાં ચમત્કાર તરીકે પગમાં બેડીઓ પહેરે છે અને તે સાચા માણસની બેડી પગમાંથી નીકળી જાય છે, આવું જે ભોળા માણસોને સમજાવામાં આવ્યું છે તે તદન ગપ છે, તે સિવાય ચમત્કારની બધી વાતો તદન ખોટી છે. આપણા દેશમાં પીરાણા ધર્મની પ્રશંસા કરનારની

ભાઈ વેલજી ખીમજી કહી ગયા તે ભકત મંડળી—તેમાં પણ રસલીઆના મનજી પટેલ, મઢુનો ખીમો પટેલ, નેત્રાનો કરમસી ગેઢેરા, ગડાણીનો દેવજી મુખી વગેરે લોકો પીરાણા ધર્મને એટલે દરજ્જે વખાણીને છે કે અમારી સાથે કોઇ વિદ્વાન બ્રાહ્મણ કાશીનો ભણેલો હોય તે પણ આપણા ધર્મપાસે હારી જાય, હું પણ કહું છું કે તેમના જેવા જડ બુદ્ધિવાળા મુરખાની જડવાદમાં કયો માણસ હારી ન જાય તેમને પીરાણા ધર્મ હિન્દુધર્મ છે એમ સાબીત કરશું કહે છે, તો હમણાજ ભાઇ નારણજી રામજી વીરાણીવાળા જનોઈ-આએ પટલ ફકીરભાઇને એક જવાબ લખ્યો હતો તેમના સાથે પીરાણાવાળા કેમ વાદ-વિવાદ કરી પોતાનો ધર્મ જે હવે તદન ડુબવા માંડયો છે અને પોલંમપોલ જેવો દેખાય છે તેનો ભાગ્યો તુટયો પણ બચાવ કરી શકતો નથી? શું બચાવ કરે! જે પગ વગરની વાત હોય તે કયાં સુધી ટકી રહે. એ તે ધર્મના બંધારણવાળાએ અયોગ્ય યોજના કરી હતી કે ધર્મની વાતજ કયાંય બહાર પાડવી નહીં! જેથી ગુપ્ત રીતે આ ધર્મ ફેલાવવામાં આવ્યો છે, તેથીજ આટલા દિવસ તેની હયાતિ રહી શકી છે. ભાઇઓ! આપણા હિન્દુ ધર્મનાં પુસ્તકોમાં પણ શક પડતી જે વાતો અલંકારી—પાછળથી ઉમેરેલી—હોય તેને પણ લોકો માનવા ના કહે છે, તો આ ધર્મ તદ્દન કલ્પીત રીતે ઉભો કરેલો છે, ભગવાન વેદ વ્યાસ, સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્ર, ધર્માત્મા પાંડવો ભકત પ્રહલાદ વગેરે આ પીરાણા ધર્મ પાળતા હતા!! વગેરે પ્રકારની હડહડતી જુઠી અને જીવહીંસાની વાતો જે પીરાણા ધર્મમાં કરી છે તેને ખુલ્લી રીતે કોણ માને? કયાં રાજા ભોજ અને કયાં ગાંગો તેલી! તદન ખોટી રચના મોહજાળમાં ફસાવવા રચવામાં આવી છે. હવે એ અંધશ્રધાનો જમાનો નથી, હવે તો લોકોને બે આંખોને બદલે ચાર આંખો થઈ છે. સારૂં નરશું જોઇ શકે છે, આખા કચ્છમાં પીરાણા ધર્મને આજ દિવસ સુધી કોઇ બરાબર જાણતું નહોતું તે છચોક કણબીઓ તેમજ બીજા અન્ય ભાઇઓ, એ ધર્મ હિન્દુઓના માટે કઢંગો તેમજ કલ્પીત અને જુઠાણુથી ભરેલો છે એમ કહે છે. માટે ભાઇઓ તમે કટીબદ્ધ થાઓ. આપણે જે શુદ્ધ કડવા કણબી ક્ષત્રિય! તેને આવો અધર્મ શોભેજ નહીં. ભગવાન રામચંદ્રના સંતાનો વેદધર્મ સિવાય આવા પાખંડી ધર્મમાં ફસાયા હોય તેને સત્વર બહાર કાઢવા આપણે ભગીરથ પ્રયાસ કરવાની જરૂર છે. ભલે આપણને દુઃખ થાય કે ગમે તેટલાં સંકટો આવે તોપણ આપણા બંધુઓને સન્માર્ગે લઈ જવાની જે આપણી પવિત્ર ફરજ છે તે આપણે અદા કરીજ જોઇએ, અને હું આપને નમ્રતા પૂર્વક વિનંતી કરૂં છું કે કોઇના દાબ્યા દબાવાની જરૂર નથી તમારી જાતનેજ કલંક લાગ્યું છે, તેનો જેમ બને તેમ જલદી ધોઇ નાંખવા પ્રયત્ન કરશો.

ઉપરના ઠરાવને ટેકો આપતાં ગામ દેશલપુરના ભાઈ માનજી સામજી લીંબાણીએ જણાવ્યું કે,

ભાઇઓ, તમો બધા એકઠા થઇ આપણી જ્ઞાતિના ઉદ્ધાર અર્થે જે જે વિવેચન કરો છો એ સાંભળી આજે મારૂં હૈયું હરખથી ઉભરાઈ જાય છે. મ્હને મુંગાઇ આવે લગભગ પંદરેક વરસ થયાં હશે ત્યારથી તે આજ દિવસ સુધી આપણા પીરાણા ધર્મના માટે ઘણા શેઠીઆએ મારૂં નાક કાપ્યું છે. મ્હને ઘણીએ ગુસ્સો આવે પણ તેઓને હું કાંઈ જવાબ આપી શકું નહીં કારણ કે શેઠીઆઓ મશ્કરીમાં હંમેશાં મ્હને કહે છે કે,

"અહા કુળમી મીણી ગાલીએ સારા અને ઉત્તમ અયો પણ આજો ધર્મ ન હિંદુ તીંન મુસલમાન મરે તડે દટાજો અને પેણે તડે ધીવા પડા" આવા માર્મીક શબ્દોથી મારૂં શરીર વિંધાઇ જતું. પણ હું લાચારીથી. તેઓને કાંઇ કહી શકતો નહીં. અને કહેતો કે હું તો અમારા ભાઇ જનોયું વાળા જેવાછું, આમ ખોટું બોલતો એટલુંજ નહીં પણ મ્હારા જે લોહીની સગાઇવાળા ભાઇ નારણ રામજી કે જેણે આપણી નાતની ભલાની ખાતર પીરાણાનો ધર્મ ત્યાગી પીરાણા ધર્મ કેવું છે તેનું આપણને ભાન કરાવ્યું છે તે મારા ભાઇઓની પ્રત્યે હું કેટલો બધો ક્રુર થયો હતો તેતો મ્હનેજ ખબર છે, કારણ કે તેઓ વૈદિક ધર્મ પાળે, આપણા પીરાણા ધર્મની ટીકા કરે તેથીજ બીજા લોકો પણ આપણને જોડા નાંખે. તેથીજ હું ભાઇ નારણ તથા તેમના મંડળના નેતાઓ તરફ હંમેશાં અણગમો લાવતો હતો. મનમાં તો સમજતો કે, પીરાણા ધર્મ હિંદુઓને માટે ઠીક નથી. આપણે શુદ્ધ આર્ય હિંદુ હોવા છતાં પીરાણાના ધર્મને માનીએ છીએ એ ઠીક નથી. પણ, નાતની બીકને લેઈ કાંઇ કરી શકાય નહી. તેથી આજ દિવસ સુધી હું પીરાણા ધર્મને ફરજીયાત રીતે માનુંછું. સગા સંબંધી તેમજ કુટુંબીજનો મ્હારી વાત માને નહીં આમ ધારી મ્હેં મ્હારી જીંદગી આજ દિવસ સુધી એળે ગુમાવી છે. બંધુઓ આજે હું તમો સઘળાને જોઇ સંતોષ થાઉંછું. તમારા વીરતા ભરેલાં ભાષણો સાંભળી તેમજ તમારા હૃદયમાંથી નીકળતા શુદ્ધ અને પવિત્ર જ્ઞાતિ ઉન્નતિના વિચારો જોઈ મ્હને ખાતરી થાય છે; કે હવે પીરાણાના ધર્મનું જે કલંક આપણી નાત ઉપર છે તે થોડા દિવસમાં નાસ પામશે. બંધુઓ મ્હને એકાદ બે ભાઇએ સંબોધીને કહ્યું છે કે માવજી-ભાઇ હજુ મનના મેલા છે! પરંતુ તે ભાઇ કદાચ એમ કહે તો હું તેમને કહીશ કે મ્હેં આજ દિવસ સુધી આપણી જ્ઞાતિના યુવાનોમાં આવો રંગ જોયો નહોતો, તેમજ આપણા દેશના આગેવાનોને હું ઓળખુંછું તેથીજ મ્હને ખાતરી થતી નહોતી કે ધર્મ મૂકી દેતાં અગવડ પડશે તો આપણું શું થશે. આવા વિચારો મ્હને હંમેશાં આવતા તેથીજ હું મ્હારા વિચારો મોળા બતાવતો હતો. પરંતુ હું આજે તમો સઘળા ભાઇઓની સમક્ષ ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા કરૂંછું કે તમો સઘળા એક સંપે થયા છો અને મ્હને ખાતરી થાય છે કે તમો સઘળા વીર પુરૂષ છો તેથી તમારા વિચારની સાથે તન, મન અને ધનના ભોગે હું બંધાઉંછું અને આજથી હું છચોક દુનિયાની નજર આગળ કદાચ પીરાણા ધર્મનો હું વિરોધીછું એમ જણાઈશ તોપણ હું તેને માન સમજીશ. મારા જે મુરબ્બી ભાઇઓનો મ્હેં દ્રોહ કર્યો છે, તે દયાળુ છે, મારા અપરાધ માફ કરશે અને મ્હને તેઓ પોતાનો છું અને પોતાનો કરી લેશે એવી પ્રાર્થના કરીશ. અને તમોને સઘળા ભાઇઓને ભલામણ કરવાની જરૂર નથી છતાં કહીશ કે તમે જો એક બીજામાં ઇર્ષા ઉત્પન્ન નહીં કરો અને જેનાથી જે કામ થાય તે કરે પણ જ્ઞાતિના હીત તરફ તમારૂં જે ધ્યાન છે તે કાયમ હશે તો મ્હને તો તમારો કાલેજ ઉદય થયો દેખાય છે.

આ ઠરાવને વિશેષ અનુમોદન આપતાં ભાઈ નારણભાઈ જીવરાજ પજવાણી ગામ ખોંભડીવાળાએ જણાવ્યું કેઃ—

ભાઇ વેલજી ખીમજીએ જે બીજો ઠરાવ રજુ કર્યો છે તેને મારો સંપૂર્ણ ટેકો છે. હું કહીશ કે, કાકા દેશમાં પધારવાથી અને ફરજીયાત કાકાને જમણ તથા ભેટ કરવાથી

તેઓએ શીરબંધીમાં ૩ કોરી કાકો લે છે એમ ઠરાવ્યું છે પરંતુ ખરચ તો જુદુ ! હું તથા મ્હારા પિતાશ્રી બે જણને કાકાની શીરબંધી તેમજ જમણનું ખરચ ૧૯) ઓગણીસ કોરી આવ્યું છે ! એટલે એક જણને ભાગે લા કોરી થઈ એતો અમારૂં ગામ બેબિડી કણબીઓની સારી વસ્તીવાળું છે બાકી જ્યાં આપણી ઓછી વસ્તી છે ત્યાં તો એક એક ઘર દીઠ ૩૬) કોરી ખરચ આવ્યાના ખબર મળ્યા છે ! આ હિસાબે તો કચ્છમાં કાકો આવવાથી બે અઢી લાખ કોરીના આશરે નાણું હસડી જશે—કણબીની નાતમાંથી એક લાખ રૂપિયા ઓછા થાય. હું તથા મારા પિતાશ્રી તેમજ અમારૂં આખું કુટુંબ પીરાણા ધર્મ પ્રત્યે આસ્તિક હતું, પરંતુ જ્યારથી યુવક મંડળની મીટીંગો ભરાતી મ્હેં જોઈ, તેમજ મ્હારા યુવાન બંધુઓમાં જ્ઞાતિની દુર દશા થઇ ગઇ છે તે સંબંધીનાં જ્યારે મ્હેં ભાષણો સાંભળ્યાં છે ત્યારથી મ્હારી વૃત્તિમાં ફેરફાર થયો છે, હું પણ આજ દિવસ સુધી ગુરનામું તેમજ બાજનામું, રતનનામું, અને તૈયબનો કલમો પડતો હતો અને ભાઇ મેઘજી ભાણજી કહી ગયા તેવીજ આસ્તાથી અમો એ ક્રિયા કર્મ કરતા હતા. ભાઇઓ, જે પીરાણા ધર્મના ખાસ ભક્તો છે તે તો હજુ મોર નબુઅતની પુજા કરે છે, જેમાં એક વાઘ ચીતરેલો છે તેનું મોઢું માણુસના જેવું અને હાથમાં તરવાર છે, તેની પૂજા કરે છે. એ બધું મુસલમાની રાહત ઉપર લઇ જવાનું ચોક્કસ દેખાય છે. મ્હને તો હવે આકાશ જેવી ઉઘાડી અને સુર્ય જેવડી મોટી ભૂલ આપણી તેમજ આપણા વડીલોએ પીરાણાનો મત સ્વીકાર્યામાંજ જણાય છે. ભાઇઓ, સૈયદો તેમજ કાકાઓએ તો આપણી જ્ઞાતિને ખાસ અધર્મના રસ્તે ચઢાવી દીધી છે, કાકાઓ જાતે કણબી હોવા છતાં પોતાના જ્ઞાતિ બંધુઓનું ભલુ ઇચ્છવાના બદલે સ્વાર્થ સાધવાની ખાતર આપણને પણ ધર્મની બાબતમાં ઠગે છે. મ્હેં આપણા સતસંગી હરિભક્તો તેમજ પીરાણાપંથી ભાઇઓનો સંવાદ સાંભળ્યો છે, તેમાં પીરાણા માટે તેમજ કાકાઓના માટે નીચે પ્રમાણે કહેવત જગતજાહેર કહેવાય છે—

હરી ભક્ત કેશરો—કહે છે માધાને ભાઈ! કેવા પીરાણાના પા'ડ?
માધો—બસે ખડીઆને માથે ભાર.
જગ્યા તો ઘણી જોવા જેવી જે જોઇએ તે માંય.
કાકાનું ન મળે ઠેકાણું પછે કયાં જઇએ ઘાંય?
કેશરો—ક્યાં દીધાની ધોક નથી મનની મનમાં રાખો,
એજ હસોંદનાં દોકડા તે એજ ખાડામાં નાંખો.
માધો—ખાડાની તો ખબર નથી, કેટલાક છે ઊંડા ?
હસોંદ ખાઇને દાખરો ન કરે એ બધાથી ભૂંડા.
કેશરો—ભુંડા છે તો ભઈ નહીં એ છે આપણા ગોર,
નરકે જવું તો નિશ્ચય કીધું છે આપણે કેડે ન એ મો'ર.

આ પ્રમાણે તો ઘણા દિવસથી પીરાણા પ્રત્યે લોકો સમજ્યા છે, પરંતુ પીરાણા ધર્મના રહસ્યમાં એવા સારા મજાના લાડવા પીરસવામાં આવ્યા છે કે માણુસો મોહ જાળમાં ફસાયા સિવાય રહેજ નહીં. તેવીજ રીતે આપણે તેમજ આપણા વડીલો પણ ફસાયા હતા જે દશ વરસ પહેલાં સ્વધર્મ વર્ધક મંડળના નેતાઓએ આપણી આંખ ઉઘાડવા પ્રયત્ન કરેલ પણ તે વખતે આપણે ઈર્ષ્યા ભાવથી તેઓની વાત સ્વીકારી નહીં,

નહીં તો આજે દશ વરસમાં તો ઘણોજ અવનવો ફેરફાર થઇ ગયો હોત. ઠીક છે, તોપણ ફીકર કરવા જેવું નથી. હજુ બહુ વખત ગયો નથી, આપણ યુવાનીઆએ કમર કસી છે, આપણે સત્ય રસ્તા ઉપર આવ્યા છીએ. અત્યાર આગમચ અન્ય જ્ઞાતિઓ તરફથી આપણને સહાયતાનાં વચનો તેમજ આશીર્વાદો મલ્યા છે તેમ મ્હને તો ખાતરીજ છે કે આપણી જ્ઞાતિનો ઉદય આપણેજ હાથે ભગવતિ ઉમામાતાને કરાવવા ઇચ્છા થઇ છે તો જગત જનની આદ્ય શક્તિની ઇચ્છાને આધીન થવું અને તે આપણને જે બુદ્ધિવડે સત્ય રસ્તે દોરે, તેમ દોરવાઇ આપણી જ્ઞાતિના ઉપર જે કલંક છે તે ધોઇ નાંખવા કટીબધ થવું એજ આપ મુરબ્બી બંધુઓ પ્રત્યે આ સેવકની વિનંતી છે. આ સેવક એક બીજી પણ આપની સમક્ષ અરજ કરે છે કે મ્હારા લાયક જે કંઇ કામ મ્હને સોંપશો તે વિશ્વાસનો ભંગ કર્યા સિવાય હું મ્હારા પ્રાણના જોખમે પણ કરવા તૈયાર રહીશ. જ્ઞાતિ સેવાનેજ હું મ્હારૂં કર્તવ્ય સમજીશ આટલું બોલી હું આપનો કીંમતી વખત રોકીશ નહીં.

ઉપર પ્રમાણે ઠરાવને અનુમોદનો અપાયા બાદ સભામાં તે સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો અને ત્યાર બાદ નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ ગામ કોટડાના ભાઇ હંસરાજ નારણ દુડાણીએ રજુ કર્યો હતો તે.

Kaka Laxman

ઠરાવ ૩ જો—"પીરાણાની ગાદી ઉપર લક્ષમણ કાકો જ્યારથી આવ્યા છે ત્યારથી તેમની રહેણી કરણી હીન્દુ ધર્મનો સુધારો વધારો કંઇ કર્યો નથી, તેમજ પીરાણાની જાગીરના પૈસાનો પણ તેઓએ સદ્ઉપયોગ કર્યો નથી. પૈસાની મોટી રકમ ધણી ખરી મીલોના શેરોના સટા વગેરેમાં વાપરી છે જેથી ભવિષ્યમાં કોઇક વખતે મોટી નુકસાનીમાં ઉતરવા સંભવ છે માટે પીરાણાની જાગીરનો વહીવટ કોઇ સારા અનુભવી વિદ્વાનના હાથમાં સોંપવો જોઇએ એમ આ સભાનું માનવું છે અને તેથી કોઈ વિદ્વાન માણસની પૈસા સંભાળવા નિમણોક કરવી એવો આ સભા સર્વાનુમતે ઠરાવ કરે છે."

ઉપરનો ઠરાવ રજુ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે:—

મહેરબાન પ્રમુખસાહેબ તથા જ્ઞાતિબંધુઓ અને બહેનો.

હું જે ઠરાવ રજુ કરવા ઉભો થયોછું તે મ્હેં આપને વાંચી સંભળાવ્યો છે મ્હારા કરતાં આગળના બોલનારા બંધુઓ વિદ્વાન છે તેઓએ આપણા સમક્ષ વીરતા ભરેલાં અને જ્ઞાતિના હીતનાં ભાષણ કર્યાં છે.

બંધુઓ! આ ઠરાવ ઉપર બોલવા હું ઉભો થયોછું તે મ્હારી શકિત ઉપરનું કામ છે તોપણ જ્ઞાતિ સેવા છે તેમ ધારી, હ્રદયમાં હીત લાવી, બોલવા ઉભો થયોછું. મ્હારે પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ લક્ષમણકાકા તેમજ અન્ય કાકાઓના સંબંધમાં બોલવાનું છે, મ્હારી વિનંતી છે કે હું મ્હારા જે અનુભવની વાત છે તે ઠરાવ ઉપર બોલુંછું તે આપ એક ચીતે સાંભળશો તેવી આશા રાખું છું.

ભાઇઓ, કાકા એટલે બાપના ભાઇ એવો અર્થ થાય છે. કયા બાપના ભાઇ થાય, તેની મ્હને ખબર નથી, તોપણ અનુમાનથી કહીશ કે ઈમામશાહને આપણો બાપ! તથા ગુરૂ, માન્યા! તેવીજ રીતે પીરાણાની ગાદી ઉપર જે આવે તે ઈમામશાના ન્હાના ભાઇ થઇને ગાદીએ બેસે, જેથી ઇમામશા બાપાના ન્હાના ભાઇ એટલે કાકા અને આપણા વહીલો એ જેને કાકા તેમ જે ગુરૂ તરીકે માને એવા પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ હાલમાં

લક્ષ્મણ કરમસી નામના કાકા છે. બંધુઓ, તમે એમ જાણતા હશોકે પીરાણાના જે કાકાઓ થાય છે તેઓને દુનિયા ઉપર વૈરાગ્ય આવવાથી થાય છે! એમ માનશો નહી. હું મ્હારા અનુભવની વાત કરૂં છું કે કાકાઓ કોણ થઇ શકે? મ્હારા વડીલશ્રી પણ ન્હાનપણમાં કહેતા કે તું અકરમી છે. કંઇ કામ ધંધો કરતો નથી તેથી તારા છોકરાંના પેટ કેમ ભરીશ? ત્યારે હું કહેતો કે હરીની જેમ પેટ ભરે છે તેમ હું પણ કામ ધંધો કરી મ્હારાં છોકરાંનાં પેટ ભરીશ. તો પણ બાપા ગુસ્સે થઇ કહેતા કે અકરમી કાકો થા, અને પીરાણે જઇને બેસ કે છોકરાની ઉપાધીજ મટે. બંધુઓ, આવા વડીલશ્રીના મારા ઉપરના કટાક્ષભર્યાં જેવા શબ્દો પણ તે નિર્દોષ હતા, પરંતુ તેઓશ્રી બોલતા તે વાત મ્હને હમણાં સત્ય દેખાય છે. કારણકે ગામ વિરાણી મોટીના રહીશ, કણબી લધા નારણ બાથાસી રૂપેણ ન્હાનપણમાં રેઢીઆળ જેવો હતો અને ચોરી કરતો કામધંધો કંઇ ના સુઝયો એટલે પીરાણે વગર મહેનતે ખાવા મળે જેથી કાકો થયો. ન્હાનપણથી હરામી પણું અને ચોરી છીનાળામાં કાબેલ હતો. ગાદી પતિ લક્ષ્મણકાકાની મહેરબાની મેળવવામાં તે ફતેહમંદ થયો અને છેવટે કાકાશ્રીનો હજુરી પણ તે થઇ શકયો હતો. તે સિવાય હમણાં થોડા વરસો થયાં ગામ વીથોણના કણબી અરજણ પબા, સુરાણી જે મુંબાઇમાં દાણા બંદરમાં મજુરી કરતો તેને પણ કામ કરવું ગોઠતું નહીં, તેની ધરવાળી રામબાઇ બીચારી દળણા દળી તેનું તેમજ તેનાં છોકરાંનું પેટ ભરતી. ભાઇ સાહેબ તો શોખીન હોવાથી બૈરાના દળણાના પૈસા તેમજ વીસીઆત તરીકે બીજા આપણા ભાઈઓ તેમને ઘેર જમતા તેની વીશીમાંથી થોડા પૈસા વળતા તેના ઉપરજ તાગડધિન્ના કરતા! તે ભાઈશ્રી પાંચ અરજણ પબા, એક વખત પીરાણે ગયા અને ત્યાં જોયું તો ઠીક લાગ્યું જેથી કાકાસાહેબને જણાવ્યું કે મ્હારે કાકો થવું છે, સંસાર ઉપરથી વૈરાગ્ય આવ્યો છે, મૂળ જ્ઞાની ખરા (લોફર પણામાં) એટલે કાકાશ્રીએ તેમને પણ કાકા બનાવી દીધા, જે હાલ પીરાણામાં મુખીનું કામ કરે છે. ભાઈઓ, મ્હારે આજ તમારી પાસે પીરાણાની ગાદીના અધ્યક્ષ લક્ષ્મણ કાકાનું પણ ચરિત્ર કહેવા ઇચ્છા થાય છે. આપ કોઇ ખોટું લગાડશો નહીં. હું જુઠું બોલતો હોઉતો મ્હને બે જોડા મારી લેજો. પરંતુ મારી સત્યવાત હોય તો તમે તુલના કરજો કે એક ધર્મગુરૂ તરીકે જીવન ગાળનાર માણસની કેટલી ઉચ્ચ અને પવિત્ર તેમજ વિદ્વતા ભરી જીંદગી હોવી જોઇએ, તેના બદલે ધર્મગુરૂઓ તદ્દન અભણ અને અજ્ઞાની સાથે કેટલાકતો તદ્દન લોફર જેવા હોય છે, પ્રથમ મ્હેં આપને લધાકાકાની હકીકત કહી, તે કાકાશ્રી પીરાણામાં પણ પોતાનો પરચો બતાવતા રહ્યા હતા અને મ્હારા સાંભળવા પ્રમાણે બીજા અન્ય કાકાઓ તેમજ સૈયદોએ વાંધો લેવાથી–છેવટે લક્ષમણ કાકાને ફરજ પડી અને પોતાના માનીતા શિષ્ય કે ભવિષ્યમાં લક્ષ્મણકાકા પછી લધો કાકોજ ગાદીએ આવશે એવો લક્ષમણ કાકાનો તેના ઉપર પ્યાર હતો છતાં તેને કાઢી મુકવો પડયો છે. ગાદી પતિ લક્ષમણ કાકો ગામના છે અને તેઓની છેલ્લી કારકીદીમાં પોતે કચ્છના માંડવી તાલુકાના પોલરીઆ ગામની પાંજરા પોળમાં જનાવરોનાં છાણ વાસીદા કરવાના કામમાં હતા. તેઓના તે વખતના સોબતી ગામ ગઢસીસાના કણબી વાલજી હીરજી તથા તેમના ભાઈ ભીમજી હીરજી રંગાણી તથા રાજપરના કણબી રતના કરશન છાભાઇઆ જેઓ ચોંપાઓને સંભાળવાના કામમાં હતા તે વખતે પણ કાકાશ્રીને મ્હેં તમને કહ્યા તે-

મના દોસ્તદારો કામ કાજમાં મદદ કરતા. તે વખતે તો કાકાશ્રી બીલકુલ ભણેલ પણ ન-હોતા. કાકાશ્રીને જંગલમાં રહેવું તેમજ બળદીઆઓનાં પુછડાં મોડવાનું કામ કઠણ લાગ-વાથી વૈરાગ્ય આવી ગયો અને પીરાણામાં આવીને કાકા થયા. તેમના નસીબે ગાદીપતિ થવાનું લખ્યું હશે જેથી તે પણ થયું ! અને આજે આપણી કચ્છની નાત તેમને જોઇએ તો ભણ્યા હોય યા ન ભણ્યા હોય, કોઇ શાસ્ત્ર જાણતા હોય યા ન જાણતા હોય, તેની દરકાર કર્યા સિવાય આપણા ગેઢેરાઓએ પુજ્ય કરીને માન્યા છે તો આપણને પણ જખ મારીને માનવું પડે છે તે તમો જાણોછો. હમણાં કાકો કચ્છમાં ગયા છે. આપણા બંધુ-ઓને શ્રદ્ધાથી કે જોર જુલમથી પોતે ગાદીપતિ છે એવા અભિમાનથી પૈસા પડાવી લાવે અને તે પૈસાથી કાકો ગમે તેમ વર્તે કે મીલોના શેરના સટ્ટા કરે ! પણ જ્યાં સુધી તમો સઘળા એક મત અને સંપ નહીં કરી શકો ત્યાં સુધી તમો કાકાને કશું કરી શકશો નહીં. કારણ કે કાકાને પડખે સ્વાર્થી, આપણે માની લીધેલા આપણા ગેઢેરા તેમજ પીરાણા ધર્મના રક્ષક ભાઇ વેલજી કહી ગયા તે ભકતો છે. ભાઇઓ, હું આપણી સભામાં હમેશાં આવુંછું અને જે જે વાતો સાંભળું છું તથા આપણા ભાઇઓનાં પીરાણા ધર્મ પ્રત્યે અંકુરો જુદા થઇ ગયેલા જોઉંછું. પરંતુ જ્યાં સુધી ભેઢ બાંધી આપણે એક સંપે કામ કરીશું નહીં ત્યાં સુધી આપણા વિજયની મ્હને શંકા રહે છે, કારણ કે આપણા ઘણાએ ભાઇઓ આરંભ સુરા થઇ વાતો કરે પણ જ્યારે કચ્છમાં જાય ત્યારે આપણા ગેઢેરા દમ ભરાવે એટલે છાના માના થઇ જાય, એટલુંજ નહીં પણ દંડ સુદ્ધાંત આપવો પડે છે. દાખલા તરીકે કહીશકે રવાપુર ગામના રહીશ ભાઇ રતનસી શીવજી નાકરાણી જેઓ ડાહ્યા અને ભણેલા છે તે ભાઇને આપણી જ્ઞાતિની દાઝ પણ છે, તેને કણબીઓની અજ્ઞા-નતા મટાડવા એક હેન્ડબીલ દ્વારા ખબર આપી હતી કે આપણી જ્ઞાતિ—કેળવણીથી પછાત છે, આપણા કેટલાએક આચાર વિચાર સુધારવા જોઇએ. તે ઉપર રતનસીભાઇને ચોપડી છપાવવા વિચાર છે એમ લખ્યું હતું, અને તે આપણા કચ્છના આગેવાનોને ખબર પડી કે તુરતજ નાત બહારની ધમકી આપી રતનસીના બાપને ૨૫ કોરી દંડ કર્યો, અને ચોપડી ના છપાય તેની ખાતર ૫૦૦) કોરીનો મચરકો લખાવી લીધો ! ભાઇઓ, તમે જાણો છો કે રતનસીએ ચોપડી છપાવવામાં નાતને શું નુકશાન થતું હતું, કે નાતના આગેવાનોએ દંડ કર્યો અને મચરકો લખાવી લીધો ? તેનું કારણ એટલુંજ કે કોઇને સુધરવા દેવા નહીં અને સુધારાની વાત નાતમાં ફેલાવવા દેવી નહીં. કારણ કે આપણા ભાઇઓ સમજણા થાય તો આપણા આગેવાનોની પટેલાઇની પરવા કરે નહીં તેથીજ આવી ઉત્તમ પાળ ગેઢેરાઓ બાંધતાજ રહે છે. માટે ભાઇઓ ગઢેરાઓની જુલ્મી સત્તા તેમજ કાકાની મ્હેં આપણને હકીકત કહી એવા વિદ્વાન છે, પીરાણાની જાગીરનો પેંદાશનો મોટો ફાળો કચ્છના કણબીઓ આપે છે, અને પૈસા સારે ઠેકાણે ધર્માદા વપરાય તેનો વહીવટ કરવા કાકાને સોંપીએ છીએ, પરંતુ આજ દિવસ સુધી તેઓનો વહીવટ સારો જણાયો નથી. ધર્મ ગુરૂનો કાકો દાવો કરે છે અને પોતે હંમેશાં વેપારી જીવન ગાળે છે. મીલો વેચાતી લેવી, શેરના સટ્ટા કરવા ! આવી કાકાને કોણે રજા આપી છે ? કોઇએ આપી છે ? (કોઇએ આપી નથી.) માત્ર આપ ખુદીથી તેઓ આવી વર્તણુક રાખે છે, માટે કચ્છના આપણા ભાઇઓને જાણીતા કરી પૈસાનો વહીવટ કાકાના હાથથી છોડાવવો

1918-08-01 -Dana Bunder -Jaher Sabha (198)

જોઇએ. બીજા હિંદુ ધર્મના સાધુઓ તો પૈસાને હાથ પણ અડકાવતા નથી. કાકાને વાડી ગાડી મોજ શોખ કરવા જોઇએ એ બીલકુલ ધર્મ ગુરૂનું લક્ષણ નથી તેનો એકદમ વાંધો ઉડાવી બંદોબસ્ત કરવા આ સભાને અરજ કરૂં છું, અને આશા રાખું છું, કે તેનો જલદીથી અમલ કરવા આપ બંધુઓ તૈયાર થશો. આટલું બોલી હું આપ બંધુઓનો કીંમતી વખત વધુ ન રોકતાં મારૂં બોલવું બંધ કરૂં છું અને બેસી જવાની રજા લઉં છું.

ત્યારબાદ નીચે પ્રમાણેનો ચોથો ઠરાવ વીરાણીવાળા ભાઈ જીવરાજ ખીમજી એતાણીએ રજુ કર્યો હતો.

ઠરાવ ૪ થો—"કચ્છના આગેવાન પટેલીઆઓએ કાકા જે દેશમાં શીરબંધી ઉઘરાવે છે તે બંધ કરીને અને સૈયદો જે ખાસ મુસલમાન છે અને તે જીવહીંસા કરે છે તે આપણા ગુરૂ હોઇ શકેજ નહિ તે કોઇ કાળે બ્રાહ્મણ ગણાયજ નહિ માટે તેમને એક પૈસો પણ આપવો નહિ તેમજ તેઓને આપણા દેશમાં આવતા જો કે બંધ કર્યા છે તો પણ કરાંચી વગેરે જ્યાં કણબીઓ રહે છે ત્યાં માગવા જાય છે માટે આખી જ્ઞાતિમાં એવો ઠરાવ કરવો જોઇએ કે સૈયદોને એક પૈસો પણ આપવો નહિ એવો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવે છે." સદરહુ ઠરાવ રજુ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે:—

Year 1915-16

"સતપંથ સંબંધી ટુંક વિવેચન અથવા સત્યનું શોધન" તેના લેખક અને પ્રકાશક—સૈયદ બાવા સાહેબ અહમદ અલી. (ખાકી) આ નામનું એક પુસ્તક સંવત ૧૯૭૨ ની સાલે એઓએ પ્રગટ કર્યું છે તે પુસ્તક સંબંધી કેટલીક હકીકતો જાણવાની જરૂર છે તેથી હું કહીશ શરૂઆતમાં પરમાત્મા આદિ નારાયણના સ્વરૂપનું વર્ણન કરી પ્રાર્થના કરી છે. ત્યાર પછી સતપંથના મહાપુરૂષો થઇ ગયા તેનાં નામો આપ્યાં છે અને ત્યાર પછી સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતિના ઉપર જુઠા આક્ષેપો કર્યા છે. ત્યાર પછી ખુશામતની ખાતર બાયબલની થોડીક હકીકત લખી છે, અને વેદોમાં સાકાર રૂપે ઇશ્વરને માન્યાના દાખલા તરીકે ચાર વેદોનાં પ્રમાણ બતાવ્યાં છે, દેવાયત પંડીતે ઘણાં વરસો અગાઉ પોતાની સ્ત્રી દેવળદેને સાકાર ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજી રૂપે ઇમામશા! અને હનુમાનજી રૂપે હજુરી—હાજરબેગની! થોડીક કથા કહી છે. આગળ જતાં મનુસ્મૃતિ તેમજ વેદોના મંત્રોનું તેમ સતપંથનું થોડું થોડું વિવેચન કર્યું છે, ત્યાર પછી મુખી હરીભાઇ દેવાએ આર્ય પ્રકાશમાં લેખો લખ્યા છે તેનો બળાપો કાઢયો છે. વચમાં વચમાં ગીતા, વેદો, તેમજ સ્મૃતિઓના આધાર ટાંકી ટાંકી પોતાનો કક્કો કેમ ખરો થાય એ પણ પ્રયત્નો કર્યા છે. ત્યાર પછી વીરાણી નખત્રાણા વાળા અમુકને પડદા બીબી તરીકે ચીતરી તેઓના લખેલા કાગળોને ખોટા કરી બતાવવાના પ્રયત્નો કર્યા છે. મહાશય છીમાભાઇ ભુલાભાઇને પણ ભુલી જવામાં આવ્યા નથી. કાવતું પકડાઇ ગયું એ તેમનો છેલ્લો ઉદ્દેશ છે. આટલી હકીકતોના સમાવેશ વાળું પુસ્તક આપ સર્વભાઇઓએ વાંચવું જોઇએ. હું આપને કહીશ કે બાવા સાહેબ જાતે મુસલમાન સૈયદવંશી જેઓ કુરાને શરીફને માનનારા અને માને છે છતાં પોતાની આજીવીકા ખાતર તેઓના વડીલોએ એક ધર્મનું ધતીંગ ઉભું કરી ભોળા લોકોને ભરમાવી પોતાના કુટુંબનું પોષણ કરવા ગુપ્તધર્મ નામે સતપંથ ઉભો કરેલો. ભાઇઓ, આગળના જમાનામાં લોકો ભોળા હતા અને ભોળવાયા તેમજ હજુ પણ લોકો ભોળવાઇને એ ધર્મને વળગી રહે તેની ખાતર બાવા સાહેબે વેદ, સ્મૃતિ, તેમજ પુરાણોના દાખલાઓ આપી પોતાના

બનાવટી ધર્મનું રક્ષણ કરવા મ્હેનત કરી છે. બંધુઓ સુધારાના સમયમાં સત્ય સુર્યનો પ્રકાશ જે જોઇ શકે છે તે મલીન તેમજ કલંકિત અંધકારને કદી નહિ જુએ. જ્યારે બાવાસાહેબ વેદ તેમજ સમૃતિઓને સપ્રમાણ કહે છે તો તે અમારે કબુલ છે. આપણો સાચો અને સિધ્ધો એજ ધર્મ છે. બાવા ઇમામશાહ તથા કબીરદીનના ગમે તેવાં વાકયો સાચાં હોય કે જુઠાં હોય તેની આપણને કંઇ જરૂર નથી, આપણે શુદ્ધ આર્ય હોવા છતાં કલમો પડી શકીએ નહીં, કબરસ્થાનોમાં જઇ કબરને પુજીએ એ આપણે શુદ્ધ આર્યોનો ધર્મ નથી, તેથીજ આપણે ભેળસેળીઆ ધર્મનો ત્યાગ કરીએ છીએ, એટલુંજ નહી પણ અમારા વડીલો ભોળા હતા અને એ પ્રપંચમાં છેતરાયા છે અને તેનું કલંક અમોને પણ લાગ્યું છે પરંતુ અમો એ કલંકથી પવિત્ર થવા, અથવા તેનું પ્રાયશ્ચિત કરવા માટે અમારા સઘળા આર્યબંધુઓને જેવી રીતે સત્પંથના સંચાલકે પોતાના પક્ષમાં લેવા સાચા ખોટા લાભો તેમજ પરચાની વાતો કરી પોતાના પંથમાં લીધા હતા તેવીજ રીતે અમો અમારા આર્યબંધુઓને શુદ્ધ આર્યના ધર્મ શાસ્ત્રોનો બોધ તેમજ જે સત્પંથમાં સંડોવાયા છે તેને સત્પંથની કેટલીક ખોટી ઘટનાઓથી જાણીતા કરી ભગવાન વેદવ્યાસ, ધર્માત્મા પાંડવો તેમજ ભક્ત પ્રહલાદ અને સત્યવાદી સુર્યવંશી મહારાજા હરિશ્ચંદ્રની જે ખોટી કથાઓ સત્પંથમાં દાખલ કરવામાં આવી છે, તેનાથી જાણીતા કરવા એજ અમારૂં કર્તવ્ય છે એમ અમે માનીશું. બંધુઓ આપણને પીરાણાના સૈયદોએ અવળે રસ્તે દોરવામાં બાકી રાખ્યા નથી. સૈયદો માંસ મદીરા ખાય છે તેઓ એક ખાસ મુસલમાની કોમના છે તે આર્ય ક્ષત્રિયબંધુઓના ગુરૂ હોઇ શકેજ નહીં. જે માણુસો પોતાનો કુરાને શરીફનો ધર્મત્યાગી–મતલબની ખાતર વેદો તેમજ સ્મૃતિઓના શ્લોકો ટાંકી–પોતાના ધર્મની હાંસી કરાવનાર થાય તે કેવા વિદ્વાન છે તે તેઓના લેખ ઉપરથીજ સિદ્ધ થાય છે. આપણા દેશના ભોળા કણબીભાઇઓને તેમજ બહેનોને સૈયદોએ પોતાની પ્રપંચ જાળમાં ફસાવ્યા છે. પોતે હરીવંશી સૈયદ છે અને પોતાને હુશેની બ્રાહ્મણ તરીકે ઓળખાવે છે! આવી હડહડતી જુઠાઇ તેમજ ઠગાઇના દાખલા એક નહીં પણ અનેક બન્યા છે, અને મ્હને તો એટલે સુધી ખબર મળ્યા છે કે ભોળાભાઇઓ તેમજ બહેનોને તેઓ વટલાવવાને પણ ચુકયા નથી. આવી થોડી ઘણી ખબરો બહાર આવી છે અને તેથીજ કચ્છના કણબીઓએ સૈયદોને આવતા અટકાવવાનો ઠરાવ કર્યો છે. છતાં બાવાસાહેબ એમદઅલીએ પોતાની લખેલી બુકમાં એવું લખ્યું છે કે કચ્છના કણબીઓએ સૈયદોને કચ્છમાં આવવાનાં આમંત્રણો કર્યાં છે! એ બીના તદ્દન ખોટી છે. કચ્છના કણબીઓને ચોકખું જણાયું છે કે સૈયદો ખાસ મુસલમાન છે અને કણબી ક્ષત્રિયના ગુરૂ હોઇ શકેજ નહીં. જેથી કચ્છના કણબીઓ ખુલ્લે ખુલ્લું કહે છે કે સૈયદો અમને જોઇતા નથી. પીરાણા મુસલમાની મત જેવું જણાય છે જેથી એ ધર્મ અમોને લાયક નથી. હિન્દુ આર્યોને હિન્દુ ધર્મજ હોવો જોઇએ. પીરાણા ધર્મમાં બીજા ખાસ ધર્મ સાથે અથડામણી થાય એવા અનેક ખોટા ગપાટા મારેલા છે જેથી બાવા એમદઅલીએ પોતાની લખેલી બુકમાં વિદ્વતાનો ડોળ તેમજ પોતાના ધર્મને હિન્દુ ધર્મ તરીકે ઓળખાવવા વેદ તેમજ સ્મૃતિઓ અને ગીતાના શ્લોકો ટાંકી કેવળ પોતાની હાંસી કરાવી છે. મ્હને તેઓના લેખ ઉપર ઘણીજ દયા આવે છે. પોતે ખુદ મુસલમીન હોવા છતાં પોતાની આજીવીકા નભી રહે તેની ખાતર કેટલી બધો પ્રપંચ કરવો પડયો

હુસૈની બ્રાહ્મણ

છે. શુદ્ધ આર્યનું તત્વ બતાવનાર તેમજ ધર્મોના ધતીંગો ખુલ્લાં પાડી દેશોદેશમાં સામાજીક ચૈતન્ય ફુકનાર સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતિની ખોટી ટીકા કરવા પણ બાવા સાહેબ ચુકયા નથી. બંધુઓ આવા સ્વાર્થી બગ ભગતોથી ચેતતા રહેવા હું આપને ભલામણ કરૂં છું. જો કે આપને ભલામણ કરવાની કશી જરૂર નથી. તોપણ આપણા બંધુઓમાં હજુ કેટલાક દેશમાં સૈયદોના શિષ્ય છે તેને આ વાત કદી રૂચશે નહીં, પણ તમો સઘળા બંધુઓ તેઓના ભલાની ખાતર સૈયદોનાં ધતીંગો તેઓની પાસે ખુલ્લાં કરી તેમને સમજાવવાની ખાસ જરૂર છે. બંન્ધુઓ સૈયદ સંબંધી હકીકતની ખાસ જરૂર હતી અને તેથીજ મ્હેં આપનો કીંમતી વખત રોકયો છે તેના માટે હું આપની ક્ષમા માગું છું, અને તમો સઘળા વીરબંધુઓનો વિજય ઇચ્છી હું બેસી જવા રજા લઉં છું—

ઉપર પ્રમાણેનો ઠરાવ પસાર થયા બાદ ભાઇ **મકનજીભાઇ કાનજી રંગાણી** ગામ મમાઇમોરાવાળાએ નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ રજુ કર્યો.

ઠરાવ ૫ મો—"સર્વાનુમતે કરેલા ચાર ઠરાવો તથા ઉપર લખેલી સર્વ હકીકતનો જવાબ કચ્છના આગેવાન પટેલીઓ તરફથી જો પંદર દિવસની અંદર આપણને મળે નહિ તો આપણે સહીઓ કરનારાઓએ એકમતે કચ્છના નામદાર મહારાવશ્રીની હજુરમાં એવા પ્રકારની અરજી કરવી કે કચ્છમાંથી દર સાલ લાખો કોરીઓ વિના પ્રયોજને ધર્મના બ્હાને ઘસડાઇ જાય છે તેનું મૂળ કારણ કણબી આગેવાન પટલીઆઓજ (ગઢેરાઓ) છે અને તેઓની પાસેથી આ દાદ કોરટ મારફતે મેળવવી અને તેના જવાબદાર તરીકે કણબી આગેવાનો (ગઢેરાઓ)નેજ ગણવામાં આવશે એવો આ સભા સર્વાનુમતે ઠરાવ કરે છે અને તે સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવે છે." સદરહુ ઠરાવ રજુ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે—

મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબ, પ્રિય જ્ઞાતિ બંધુઓ અને બ્હેનો,

આ પાંચમા ઠરાવ ઉપર મારે બોલવાનું છે. હું ઘણીવાર આપણી સભામાં તેમજ બીજી અન્ય સભાઓમાં ગયો છું પરંતુ જાહેર રીતે હું કદી બોલ્યો નથી માટે મારા બોલવામાં આપને ભૂલચૂક જણાયતો ક્ષમા કરશો. ભાઇઓ કાકો દેશમાં આવેલ છે તેને આવા દુષ્કાળના વખતમાં કોણે તેડાવ્યા છે તે તમે જાણો છો ? ન જાણતા હો તો હું કહીશ કે અમુક ગામવાળાએ હુંડીના પૈસા પીરાણે ન મોકલ્યા તે માટે પતાવટ કરવા આવેલ છે એમ આપણે સાંભળ્યું હતું અને તે પતાવટો હજુ પુરી થઈ નથી અને કાકે શીરબંધીનું લાકડું નવું બેસાડયું. તે તમે જાણો છો પરંતુ ખરી રીતે તમે હજી જાણતા નથી. કાકા પોતાના સ્વાર્થની ખાતર લાકડું ઘાલી દે પણ નાતના આગેવાનો જો વિચાર કરે કે બે વખત પ્રથમ શીરબંધી આપી છે અને હમણાં કંઈ કારણ નહીં ને શીર બંધી શાની આપવી, આમ જો વિચાર કરે તો કોઇને દુઃખ થાય નહીં. પણ ભાઇઓ તમને ખબર નથી કયાં ? નાતના આગેવાનોને શીરબંધી આપવી પડે છે એ તો કાકાને કદી પચાસ કે સો કોરીની ભેટ ધરે તોય તેના ઘરનો એક તાંબીઓ સરખો જાય નહીં. માણસોને દેખાડવાને ફલાણા પટેલે આટલી કોરી કાકાને ભેટ કરી, એ કોરીઓ કાકોજ આપે ! અને કાકોજ લે ! એમાં પટેલીઆઓને મફતનો જશ લેવો તે કોણ ના લે. આમાં મરો તો આપણા જેવા ગરીબોનો છે. હું તમને કહીશ કે પટેલીઆને તો "બગલાને ડોળે લાભ" જેવું છે. આપણેજ આપણા હીતા હીતનો વિચાર કરવો જોઇએ. આપણેજ જ્યારે પટેલો તેમજ

ગઢેરાઓનું માન રાખીએ છીએ ત્યારેજ તેઓ આપણી કાંધ ઉપર ચઢી બેસે છે, આપણી નાતના આગેવાનોના ન્યાયની તમને શું વાત કહું ! આપણા ઉપર ખરે ખર તેમનો જુલમ છે. આવું સમજીએ છીએ છતાં આપણે કંઇ કરી શકતા નથી એ એક ઘણીજ અફસોસની વાત છે, તદ્દન વગર ગુન્હે નાતના આગેવાનો જોર જુલમથી દંડ કરે છે તેના થોડાએક દાખલા હું આપને આપીશ. સને ૧૯૦૯ના જુલાઇ માસની તા. ૧૫ના "કચ્છ કેશરી" નામના પેપરમાં "કચ્છી કડવા કણબીઓનાં મંડળોને વિનંતી" એ મથાળાના લેખ ઉપરથી થોડા દાખલા હું આપને કહીશ. પ્રિય બંધુઓ ! તમને શંકા થતી હશે કે નાતના આગેવાન પટેલીઆઓ તથા વૃદ્ધો શું અન્યાય કરે છે ? તો તેના જવાબમાં હું કહીશ કે તેઓ લાંચ રૂસવત્ ખાઇ એક હિંન્દુ કોમને ન છાજતું. કામ કરવા ચૂક્યા નથી દેરવટું કરાવતાં આપણા ગઢેરાઓને શરમ ન આવી કે મોટાભાઇની વહુ જે માતા સમાન ગણાય તે ન્હાના ભાઇને પરણાવી દીધી ! લાંચ રૂસવત્ ખાઇને આખી નાતને કલંકીત કરી નાંખી. ભાઇઓ ! આ કામ તમને શરમભરેલું તેમજ નીચું જોવડાવનારૂં નથી લાગતું ? આવું હલકું કામ આપણા ગઢેરાઓના પુંછડાએ કર્યું હતું. તે આખી નાતને ખબર છે અને તે સંબંધે ગામ વીરાણીના કણબી ભાઇઓ એ બીનાથી વિરૂદ્ધ હતા અને છેવટે આખી નાતને લાગ્યું કે આ કામ ખોટું થયું. દેયરવટાનો સંબંધ તોડાવી નાંખ્યો અને એ કામમાં મદદ કરનારનો દંડ કરવામાં આવ્યો હતો. એવો જાલીમ જુલમ આખી નાતને નીચું જોવડાવનારો કરવાને પણ આપણા આગેવાનો ચુકયા નથી. તે સિવાય કચ્છના કણબીઓમાં સુધરેલા અને પરોપકારી મીસ્ત્રી ડાહ્યા ધોળું કે જેની દેશ પરદેશમાં કીર્તિ પ્રસરી રહી છે તેવા સુજ્ઞભાઇને વગર કસુરે નાત બહાર કરી દુઃખ દેવામાં કસુર રાખી નથી. મીસ્ત્રી ડાહ્યા ધોળુંની કસુર માત્ર એટલીજ કે મુંબઇમાં કણબીની જ્ઞાતિએ ઉજાણી કરવા વીચાર કરેલ અને તે ઉજાણી ધર્માદાના પૈસાથી કરવી, વધુ મતે તે વાત મંજુર થઈ પરંતું મી. ડાહ્યા ભાણુજી તથા તેમના મતને મળનાર કણબી જીવરાજ તથા તેમના ભાઇ દેવસી તથા કણબી અરજણ તથા નાનજી ભાણુજી વગેરે ભાઇઓનો મત એમ થયો કે ઉજાણી ભલે કરે, પણ ધર્માદાના પૈસાથી નહીં કરવી જોઇએ, તો માણુસ દીઠ ફાડ નાંખો અથવા શક્તિ પ્રમાણે પૈસા ભરે તેવો ખરડો કરો અને તે પૈસાથી ઉજાણી કરો. પરંતુ અમારો મત તો ધર્માદાના પૈસાથી ઉજાણી કરી ખાવાનો નથી. જેથી મુંબાઇની નાતે તેમને ઉજાણીમાં ભાગ ના લીધો તેથી નાત બહાર કર્યાં. આવો હડહડતો અન્યાય થવાથી મી. ડાહ્યાભાઇ ભાણુજી તથા તેમના મતને મળેલા બીજા ભાઇઓએ આપણી નાતની મોટી કોરટમાં પોતાને મળેલી અન્યાયની ફરિયાદ કરવા દેશમાં ગયા. ત્યાં પણ જ્ઞાતિ શિરોમણી આગેવાન ન્યાયાધિશોએ મુંબાઇની નાતે જે ફેંસલો આપ્યો છે તે વ્યાજબી છે એમ જણાવી દીધું ! જેથી પછી અપીલ કરવાનો અધિકાર રહ્યો નહીં. થોડા દિવસ તો ન્યાય માટે દીલગીર થઇ રાહ જોઈ, પરંતુ તેઓને નાત બહાર કરી વધુ કનડગત કરવાથી એવા વીર પુરૂષ પણ જ્ઞાતિ જુલ્મ ન સહન કરવાથી અંતે ધર્માંદા પૈસાનું ન જમ્યા તેના માટે ૨૫૦) કોરી દંડ આપી માફી માગી છુટકારો લીધો !! તે સિવાય વીરાણીના રહીશ કણબી વિશ્રામ પાંચા ગાંગાણી કે જેઓ આપણી જ્ઞાતિમાં સારા ભણેલા વિદ્વાન છે, તેઓ કરાંચીમાં સલાટનું કામ કરતા અને રાત્રે પંચીકરણુ વગેરે ભણવા જતા તે નાતથી ખમી શકાયું નહીં. કારણ કે પીરાણા

News Paper

ધર્મમમાં રહી શુદ્ધ હિંદુધર્મનાં પુસ્તકો ભણુવા જવાં એ નાતના ધોરણુથી વિરૂદ્ધ છે! તેથી વિશ્રામ પાંચાને જુલાબ આપ્યો કે જો તું રાત્રે ક્યાંઇ બહાર જઈશ તેમજ બીજાં પીરાણા ધર્મ સિવાયનાં પુસ્તકો વાંચીશ કે ભણીશ તો તને નાત બહાર મુકવામાં આવશે! નાતબહારની બીકથી તે બિચારા ભાઇએ અભ્યાસ પડતો મૂકયો તેટલુંજ નહીં પણ તેને એવી ફરજ પાડવામાં આવી કે તું ભણેલ છે માટે પીરાણા ધર્મનાં પુસ્તકો તારે દરરોજ કણબીભાઇઓને વાંચી સંભળાવવાં! એ પણ શરત નાતબહારની બીકે કબુલ કરવી પડી. તે સિવાય ભાઇ વિશ્રામ પાંચા ગાંગાણી ઉપર એક બીજી પણ જુલ્મી સત્તા વાપરવામાં આવી હતી તે એ કે કરાંચીમાં સૈયદો માગવા જાય છે ત્યારે દરેક કણબીને ઘેર એક એક દિવસ જમવાનું હોય છે, તે પ્રમાણે વિશ્રામને પણ ફરજ પાડવામાં આવી હતી. ભાઇ વિશ્રામે તો કહ્યું કે ભાઇઓ "હું જ્યાં રહું છું ત્યાં બીજા અન્ય હિન્દુભાઇઓ રહે છે જેથી સૈયદોને હું જમાડીશ તો તેઓ મ્હારી ટીકા કરશે માટે તેને જમવાના જે પૈસા થાય તે હું આપું પણ મારે ઘેર નહીં." આવી વિનંતી કરી પણ તે વિનંતીનો સ્વીકાર થયો નહીં અને ઉલટો ફરજીઆત હુકમ કરવામાં આવ્યો કે તારા ઘરમાં બેસાડી સૈયદોને જમાડવાજ પડશે, જો તું નહી જમાડે તો નાત બહાર કરશું! તે પણ બીચારાએ નાતબહારની બીકથી સઇયદોને પરાણે પણ જમાડયા. ભાઇઓ નાતના ન્યાય અને જુલ્મી સત્તાઓ કેવી છે તે તમો જાણો છો. તે સિવાય તમને હું એક બીજો પણ દાખલો આપુંછું કે લધા નાગજી છભઇઆ ગામ નખત્રાણાવાળાએ પોતાના દીકરાનો સંબંધ વીરાણીના કણબી જસા ખેતાની દીકરી વેરે કર્યો હતો, તે નાતને પસંદ ના આવવાથી નાતે ફરજ પાડી કે એ સંબંધ તોડી નાંખો! પરંતુ લધા નાગજી કંઇ વિશ્રામ પાંચા જેવો નબળા મતનો નહોતો, અને જરા મમતમાં રહ્યા એટલે ત્રણ પાંચાડાની નાત નખત્રાણામાં ભેગી થઈ અને લગભગ સોએક માણસોએ લધા નાગજીના ઘર ઉપર દરોરો પાડયો!! જેથી લધા નાગજીએ પોતાનાં ઘર બંધ કરી મેલ્યાં. લધા નાગજીએ પોતાનો છોકરો તેમજ વહુને પોતાના રહેવાની મેડી ઉપર ચઢાવી મૂકયાં હતાં જેથી નાતના આગેવાનના જાસુસોએ મેડીના દરવાજા ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ તે ઉઘડયા નહીં જેથી દિવાલ તોડી ધોળે દહાડે છોકરાને તથા વહુને ઉપાડી ગયા! અને આખી નાતના આગેવાનો વિરાણી ભેગા થયા. લધા નાગજીને પણ કેદ કર્યો અને લધા નાગજીના છોકરાને ગધેડે બેસાડી આખા વીરાણી ગામમાં ફેરવ્યો! આવું અપમાન ભરેલું નીચામાં નીચું કૃત્ય નાતના આગેવાનો કરવાને ચૂકયા નથી. બંન્ધુઓ, તમે આમ કેમ ઠરી ગયા છો? અરે આવાં આવાં ભયંકર કામો તો આપણા આગેવાનોના મનને રમત છે. બન્ધુઓ, હું તો કહું છું કે આગેવાનોનાં પુન્યો હવે ખવાઈ રહ્યાં છે, નહીં તો આવો જુલ્મ કોઇ નાતમાં તમે સાંભળ્યો છે? અરે એટલું જ નહીં પણ લધા નાગજી પાસેથી કો૫૦૦ કોરી દંડ લીધો! અને એવો એક દસ્તાવેજ કરાવી લીધો કે તારે નખત્રાણે આ બાબતની ફરિયાદ કરવી નહીં. આ તે નાતનો ન્યાય કહેવાય કે શું? તે મ્હનેતો સમજ પડતી નથી અને લધા નાગજીના છોકરાની વહુનો છુટકો કરી તે છોકરી તેના માબાપને પણ સોંપી નહીં, અને ન્યાતના આગેવાનોને ઠીક લાગ્યું ત્યાં વરાવી દીધી. ભાઇઓ! આવા ન્યાતના આગેવાનોના જુલ્મથી કચ્છની કણબી પ્રજા ત્રાસી ગઇ છે, પણ એક ન્યાત બહારની બીકથી નાતના આગેવાનો પાસે ઉંચુ મુખ કરી શકતી નથી, કોને ખબર કે નાતના

આગેવાનો શું કરી નાંખશે! આપણે કચ્છમાં રહીએ છીએ. કચ્છના નામદાર મહારાજે પ્રજાને ન્યાય મળે તેની ખાતર કોરટો સ્થાપી છે, પરંતુ આપણા કણબી ભાઇઓને એનો લાભ લેવા સરજાયું નથી એ ઘણીજ અફસોસની વાત છે. બંધુઓ, આપણી આખી નાતની પાયમાલી આગેવાનોના હાથેજ થાય છે. હમણાં ગરીબોનાં ગળાં કાપી કાકાને પૈસા તેમજ સૈયદોને પૈસા અપાવવામાં આગેવાનોજ મુખ્ય ફરજ પાડે છે. જેથી આપણા ભાઇઓ કશું બોલી શકતા નથી. આપણી જ્ઞાતિની કેવી દશા થાય છે તે મેં આપને કહી છે. તમારામાં જો વીરત્વ હોય અને તમારા જ્ઞાતિભાઇઓને સુખી કરવા ચ્હાતા હો તો તમે એક સંપ કરી નામદાર મહારાજાશ્રીની રૂબરૂ આ હકીકતો જાહેર કરો તોજ તમારો ઉદ્ધાર થશે, નહીંતો આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનો હજુ આપણને પણ શું કરશે તે હું કહી શકતો નથી. બન્ધુઓ તમે આટલાં બધાં ભાષણો સાંભળ્યાં છે અને તમારા જ્ઞાતિ હીત માટે હૃદય તલપી રહ્યાં છે તે પ્રત્યક્ષ દેખાય છે તેવાંજ જો હમેશાં રહેશે તોજ તમો તમારી જ્ઞાતિનું હીત કરી શકશો, એટલું બોલી હું બેસી જવાની રજા માગું છું.

ઉપરના ઠરાવને ટેકો આપતાં ગામ નખત્રાણાવાળા **ભાઈ કાનજી પચાણ જખુઆણીએ** જણાવ્યું કે:—

હું પાંચમા ઠરાવના ઉપર ભાઇ મનજી કાનજીએ ભાષણ કરેલ તેને સંપુર્ણ રીતે ટેકો આપું છું અને બોલવા ઉભો થયોછું. પરંતુ આપણી જ્ઞાતિના ધર્મની તેમજ આપણા આગેવાનોના જુલ્મની હકીકતો સાંભળી મ્હારીતો મતી પણ ભ્રમિત થઈ ગઇ છે અને મ્હનેતો સિધો અને સરળ રસ્તો એકજ દેખાય છે કે આપણે અતરે આપણા જ્ઞાતિ ભાઇઓના માટે પેટ બાળીએ છીએ પરંતુ આપણા જ્ઞાતિના આગેવાનોને એની જરાપણ દરકાર નથી. મ્હેં હમણાંજ એવું એક ભાઈના મોંઢે સાંભળ્યું છે કે મુંબાઇના યુવક મંડળે એક ફંડ ભેગું કરી નાતને સુધારવા પૈસા એકઠા કર્યાં છે તે કચ્છના આપણા આગેવાનોને ખબર છે, તેઓ આપણને એવો સંદેશો મોકલે છે કે એ પૈસા અતરે મોકલી આપો તો અમે લહેર કરીએ" બંધુઓ, તેમને જરાપણ શરમ નથી આવતી કે આવા સમાચારો આપણને મોકલાવે છે? ભાઇઓ, હું પણ આપણા દેશના એક આગેવાન ગઢેરાઇ કરનારનો દીકરો છું. નાતમાં કેવા ન્યાય થાય છે તે પણ જાણું છું પણ સાથે સાથે આપણને પાકો ભરોંસો છે કે આપણી નાત-કાળીગાની ભારી ટુંકાં લુગડાંમાં બાંધીએ તો બંધાય નહીં અને જરૂર માંહેથી નીકળી જાય તેવી છે. કુદરતીનીજ આપણા ભાઇઓ ઉપર અકૃપા છે નહીંતો નાત તદ્દન વગર ગુન્હે આપણને હેરાન કરે તેને આપણે કહી શકીએ નહી એ કાંઈ ઓછી દીલગીરીની વાત નથી? ભાઇઓ, મ્હનેતો સાફ જણાય છે કે આવડાં દુઃખો આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોનો જુલમ, તેમજ પીરાણા ધર્મ જે ચોકખું હિંદુઓના માટે અધર્મ છે, તેમજ પીરાણાનો કાકો જે ધોળે દિવસે કચ્છના કણબી ભાઇઓને લૂંટે છે, તે સઘળાંની દાદ જ્ઞાતિના આગેવાનો તમને દેશે નહીં, તેમજ બીજા આપણા બંધુઓ કંઇ કરી શકે તેમ મ્હને લાગતું નથી. તેમજ મારોતો પાકો વિચાર છે કે કચ્છના મહારાવશ્રીના વહાલા પુત્રો ખેડુત કણબીઓજ છે માટે તે દયાળુ પિતાની પાસે આપણાં સરવે દુખો જાહેર કરો તોજ આપણા દુઃખની દાદ મળી શકશે. એક દયાળુ પિતા પોતાના ખેડુત બાળકોને આવા દુકાળના વખતમાં ધોળે દિવસે લૂંટનાર તેમજ લુંટાવનારની પણ પાકી ખબર લેશે.

એવો મ્હને ચોક્કસ સાચો ભરોસો છે. કચ્છની પ્રજા દુકાળના વખતમાં દુઃખી ન થાય તે માટે આપણા શિરતાજ મહારાજનો પોતાના રાજ્યમાં એવો સખ્ત કાયદો છે કે કચ્છમાથી અનાજ તેમજ ઘાસ કોઇએ પરદેશ મોકલવો નહી એ વાત જગજાહેર છે. તો તે દયાળુ દેવ આપણા કણબી ભાઇઓ પાસેથી અરે તેટલુંજ નહીં પણ કચ્છ રાજ્યમાંથી લાખો કોરીઓ વિના પ્રયોજને જતી અટકાવશે નહીં તે તમે કેમ માનોછો? મ્હારીતો ખાત્રી છે કે મહારાજા પોતાની પ્રજાના ભલા માટે અનાજ અને ઘાસ બીજા મુલકમાં જતાં અટકાવે છે તો રોકડનાણું તદન ફોકટ જતું શામાટે નહી અટકાવે? માટે કણબી ભાઇઓ! બીજાં હજારો કામ છોડી મ્હારીતો તમને એજ વિનંતી છે કે મહારાજાની સમક્ષ આપણે ખાસ અરજ ગુજારવી જોઇએ. તમે આજે જે આપણા કણબી આગેવાનોને પત્ર તથા આપણી સભાના ઠરાવો લખી મોકલો છો અને એના બંદોબસ્તના માટે પંદર દિવસ રાહ જોવાનું રાખો છો એપણ મ્હને ઠીક લાગતું નથી. તોપણુ હું તમો સઘળાના મતથી વિરૂદ્ધ નથી. મ્હને તો ખાતરી છે કે નાતના આગેવાનો તમારો પત્ર ગશીને પી જશે. એ તમારી દરકાર કરે તેવા નથી. તમો સઘળા બંધુઓને ઠીક લાગે તેમ કરશો પરંતુ છેવટે મહારાજાશ્રીને અરજ કરવા સિવાય છુટકો નથી આવી મ્હારી માન્યતા છે છતાં પણ હું ભગવતિ ઉમાને પ્રાર્થના કરૂં છું કે આપણને ત્રાસ ના થાય અને કચ્છી કણબી આગેવાનોનાં હૃદય પવિત્ર થાય, આપણી જ્ઞાતિની દાઝ હૈડે ધરે એવી ઉમિયા માતા પ્રત્યે મારી પ્રાર્થના છે.

ત્યારબાદ નીચેનો ૬ ઠો ઠરાવ ભાઇ હંસરાજ નારણુ રૂડાણી ગામ કોટડા વાળાએ રજુ કર્યો હતો અને તેને ભાઇ મેઘજી, તથા માવજી ભાઇ સામજી વગેરેએ ટેકો આપ્યાબાદ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

ઠરાવ ૬ ઠો. "આ સભા મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબે આજે આપણી આ પહેલી સભાના પ્રમુખપદે બીરાજી આપણને જેજે હકીકતો આપણી જ્ઞાતિના રીત રિવાજ તેમજ જ્ઞાતિ આગેવાનોની મુગલાઇ સત્તાથી આપણી જ્ઞાતિની જે દુરદશા થાય છે તે તેમજ પીરાણાના ધર્મ કેવા પ્રકારનું હીન્દુ ધર્મ છે તેનું વીસ્તારથી વિવેચન કરી આપણને ખાસ ભાન કરાવ્યું છે તેમજ પીરાણા ધર્મની ગાદીના અધ્યક્ષ લક્ષમણકાકા તથા બીજા કાકાઓની વર્તણુક વિષે પણ જે એસારો કર્યો છે તે આપણને ખાસ જાણવા લાયક છે, પ્રમુખસાહેબે પોતાના અનુભવનો આપણને ખાસ લાભ આપ્યો છે તેથી આ સભા મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબનો આભાર માને છે અને સાથે સાથે આ સભા તેમને વિનંની કરે છે કે આજની સભાના ઠરાવો તેમજ જ્ઞાતિ આગેવાનોને લખેલો પત્ર બંને એક સાથે છપાવી કચ્છના પાટીદાર બંધુઓને ઉપયોગી હોવાથી કચ્છમાં જ્યાં જ્યાં કણબીની વસ્તી હોય ત્યાં આ રિપોર્ટ મોકલી આપવાની મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબને સર્વાનુમતે સત્તા આપે છે."

ઉપર પ્રમાણે પસાર કરવાના ઠરાવો સભામાં સર્વાનુમતે પસાર થઇ રહ્યા બાદ સઘળા ભાઇઓ પીરાણા ધર્મને ત્યાગી દઇ શુદ્ધ સનાતન ધર્મે વહન કરવા તૈયાર થઇ ગયા હોય એવો સભાનો દેખાવ થઇ રહ્યો હતો. વખત ઘણો થઇ જવાથી છુટક ભાષણો કરવાનો વખત નહોતો એટલે કામકાજ પૂર્ણ કરતાં **પ્રમુખ સાહેબે** જણાવ્યું કેઃ—

મારા વ્હાલા ભાઇઓ! તમે આ સભામાં હાજરી આપી સર્વાનુમતે જે કામ કર્યું છે તે માટે હું તમારો ઉપકાર માનુંછું. આપણી નાતમાં અત્યાર સુધી જે અધર્મ ફેલાઇ

રહ્યો હતો તેને દૂર કરવા તમે મારા સઘળા ભાઇઓ તૈયાર થઈ ગયા લાગો છો તે જ્યારે આપણા દેશના ગદ્દેરાઓ જાણશે ત્યારે તેનો ત્રાસ વર્તાવા, આપણા ઉપર જુલમ ગુજારવા તેઓ કાટથી ખવાઈ ગયેલી બુઠ્ઠી તરવારો આપણા ઉપર ચલાવવા તૈયાર થઈ જસે, પણ મારા ભાઇઓ, હું સઘળાને વિનંતી કરૂં છું કે જે પ્રમાણે અત્યારે એક સંપથી આ ઠરાવો કરીને તેમને મોકલી આપવા તૈયાર થયા છો તેવીજ રીતે તેમનાં બુઠ્ઠાં કાતાંના ઘા ઝીલવા એક સાથે તમે ખડા રહેશો તો તેમની તાકાદ નથી કે તેઓ આપણા સામું પણ જોઇ શકે, સત્યનું તેજ એવું છે કે તેને જોતાંજ આંખમાં પાણી આવી જાય છે અને આંખો મીંચાઈ જાય છે. જેમ આપણે સૂર્યની સામે જોઇ શકતા નથી તે પ્રમાણે આપણે જે સત્ય સનાતન ધર્મે ચાલવા તૈયાર થયા છીએ તે ધર્મનું તેજ જ્યારે આપણા દરેકમાં તેમને જણાસે ત્યારે આપણા સામું જોઇ શકવાના નથી, અને જુલમ વરતાવનારા આગેવાન પટેલીઆઓ ધર્મના તેજમાં અંજાઇ જનારા છે. તેઓ આપણા વડીલો છે એમ હું કબુલ કરૂં છું છતાં ધર્મને બ્હાને જેઓ આપણને અધર્મને વળગી રહેવાની ફરજ પાડે, અને આપણે જે શુદ્ધ ક્ષત્રિય છીએ તેમને મુસલમાન જેવા બનાવી રાખવા ત્રાસ અને જુલમ વરતાવે. તો સત્યની ખાતર–ધર્મની ખાતર ગમે તેવા વડીલની આજ્ઞાની પણ દરકાર નહીં કરતાં ધર્મને વળગી રહેવું એજ આપણી ફરજ છે. જે ગેદ્દેરા અગર મા બાપ હિન્દુ મટાડી દઇ આપણને મુસલમાન જેવા બનાવી દેવા આપણને ફરજ પાડે તેઓ આપણાં મા બાપ નથી પણ દુશ્મન છે એમ તમે માનસો અને તેમની સાથેના પ્રસંગમાંથી છુટા પડી જવાની તમને જરૂર પડે તોપણ સત્ય ધર્મને ખાતર તમે તેમને છોડી દેશો તો પ્રભુ તમને જરૂર સહાય કરશે.

આપણે શુદ્ધ ક્ષત્રિય છીએ, સનાતન ધર્મનું રક્ષણ કરવું એજ પ્રથમ તો આપણો ધર્મ છે, હાલના જમાનામાં આપણને અધર્મે ચઢાવનારને મારી કાપી નાખીએ તેવી આપણી પાસે સત્તા નથી અને તેમ કરવાનું હું તમને કહેતો નથી પણ સઘળા ભાઇઓ, પ્રત્યે મારી એજ અરજ છે કે જેઓ આપણને પીરાણા ધર્મ જેવા અર્ધદગ્ધ પંથે ચલાવવા લલચાવે અગર બોધ આપે તેવા કોઈની વાત સાંભળવી નહિ અને તેમને ચોકખુ કહી દેવું કે અમે તો સનાતન. વેદ ધર્મ પ્રમાણે ચાલીશું, અને વિદ્વાન બ્રાહ્મણો કહે તે પ્રકારે શાસ્ત્રને અનુસરી વરતીશું. ભાઇઓ, હું તમને છેવટે એકજ વાત કહુંછું કે, નુરનામુ, બાજનામું કે તૈયબના કલમા તે ચોકખી રીતે હીન્દુને મુસલમાની જેવા ધર્મમાં લલચાવીને, ભોળવીને લઇ જનારાં પુસ્તકો છે. દશોંદો લેવાની ખાતર એ બધી તજવીજ થઈ છે, આપણો ઉદ્ધાર કરી સ્વર્ગમાં લઈ જવા માટે નહિ ! આગેવાનોનો ત્રાસ શીરજોરીઓ ઉઘરાવા માટે છે, તેઓ આપણાં દુઃખ ટાળવા પટલાઇ કે આગેવાની કરતા નથી, આપણે દરેક રીતે આગળ પડતા થઇએ અને આપણી જે અધમ દશા થઈ છે, લોકો આપણાં નાક કાપે છે, તેમાંથી આપણો બચાવ થાય તેવો પ્રયત્ન કોઇ આગેવાનો કરતા નથી. પણ આપણે હંમેશાં દબાયેલાજ રહીએ અને કસાઇઓ આગળ જેમ ઘેટાં શીર ઝુકાવી રાખે છે તેમ શીર ઝુકાવી રાખી તેમના ત્રાસ અને ઇજ્જત ગુમાવનારા તેમના ઝટકા આપણા ઉપર પડે તે મુગે મોઢે સહન કરીએ એટલા માટે તેઓ આપણા ઉપર આગેવાની અગર પટલાઇ કરવા માગે છે. આગેવાનો અગર ગેદ્દેરાઓ પોતાનો ધર્મ સમજી

તેમની જે ફરજ આપણને સુખી કરવા માટે છે તેને વિચારશે તો આપણે તેમને જરૂર માન આપીશું. પણ ભાઇઓ ! હું કહુંછું કે જ્યાં સુધી તેઓ હજી આપણા ઉપર ત્રાસ વરતાવાનો છેલ્લો ઇલાજ નહી કરી જુએ ત્યાં સુધી તેઓને સંતોષ થવાનો નથી. હું આપને છેલ્લી વિનંતી કરૂંછું કે તેમના ત્રાસ સામે આપણે એક સંપથી ઊભા રહી તેને પહોંચી વળવા પ્રયત્ન કરવો અને તેમ કરવામાં જે જે પ્રકારની મદદની જરૂર આપણને દેશમાં અગર મુંબઇમાંથી જોઇશે તે મળી રહેશે એવી મારી ખાત્રી છે. આપણા જનોઇ-ધારી ભાઇઓ, અને ગુજરાતના આપણી નાતના કેટલાક આગેવાન આપણા પાટીદાર ભાઇઓ સાથે મારે ઘણીવાર વાતચીત થઈ છે, તેઓએ આપણને દરેક પ્રસંગે જોઇતી મદદ આપવા મને કહ્યું છે, તો ભાઇઓ મારી આપને એજ વિનંતી છે કે સત્ય ધર્મને માર્ગે ચાલવા આજે તમે જે તૈયાર કરી છે તે માર્ગમાંથી પાછા ફરશો નહિ તો આપણી કુળદેવી ઊમા માતા જરૂર આપણને સહાય કરશે. આપણે ધર્મને મુકી અધર્મે ચડી ગયા છીએ માટેજ આપણી તે માતા વ્હારે આવી નહોતી. હું તમને ચોકસ કહુંછું કે હમણાં તે ભગવતીએ આપણે કરેલી આજીજી અને માગણી સાંભળી છે અને હાથમાં ત્રિશુળ ધારી સિંહ ઉપર બેશી આપણી પડખે આવી ઊભી છે, આપણાં હૃદય કેવાં છે તે જુએ છે. તો દરેક ભાઇઓ ! જે શુદ્ધ મને તેની સ્તુતી કરી છે તેવી સવાર સાંજ રોજ કરશો એવી હું વિનંતી કરૂંછું. અને છેવટે તમે સઘળા ભાઇઓએ મને જે માન આપ્યું છે, અને સભાનું કામ એક મતે કરીને ડહાપણ ભરેલી રીતે સત્ય ધર્મે ચાલવા તૈયાર થયા છો તે માટે હું આપનો ઉપકાર માનુંછું અને આજની સભાનું કામ પુરે થયેલું અને સભા બરખાસ્ત થયેલી જાહેર કરૂંછું.

સભાનું કામકાજ ખલાસ થતાં શ્રી ઊમામાતાની સ્તુતી કરનારી નીચે મુજબની કવિતા સંગીતનાં સાધનો સાથે ગાવામાં આવી હતી. અને તે પૂર્ણ થતાં પ્રમુખ સાહેબની પાન સોપારી કરી સભાનો મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

સ્તુતિ.

જય પરમ પુનિત જ્ઞાતિ મારી,
નમુ ચર્ણ કમળ તુજ શીરધારી. **ટેક.**
નીજ સુખની ના પરવા કરતી,
નિર્દોષ પ્રયોગો આચરતી,
સત્ય સંપત્તિ ભારતમાં ભરતી. **જય.**
હતી પાવન પૂર્વની શું કરણી,
ખટ શાસ્ત્રે જે નીજ સુખ વરણી,
થઇ અધર્મ કુચાલે એ કરણી. **જય.**
તુજ દર્શ કરી તન મન વારૂ,
હીત ચીત રહે નીશ દીન તારૂ,
વર અમર એ દો હરી ઉચારૂ. **જય.**

કચ્છ દેશના પીરાણા પંથી કડવા કણબી જ્ઞાતિભાઈઓની મુંબઈમાં તા. ૧-૮-૧૯૧૮ ના રોજે મળેલી સભા અને તે સભામાં પસાર કરેલા ઠરાવોને અનુમોદન આપનારા—જુદા જુદા ગામોથી.

અભિપ્રાયના આવેલા પત્રો.

ગામ **નખત્રાણાથી.**

રા. રા. શ્રીયુત. શેઠ વેલજી માધવજી પલીવાડ લખી જણાવે છે કે,

સૌજન્યાદી શ્રેષ્ટ ગુણ સમ્પન્ન શ્રી કચ્છી કણબી જ્ઞાતિના શ્રી મુંબઇ ખાતે મળેલી સભાના પ્રમુખ પ્રત્યે.

ગણીજ ખુસાલી સાથે જણાવવાનું કે કચ્છી પીરાણાપંથીઓ કડવા કણબીમાંની કોમના પટેલીઆઓ તથા ચોધરીઓ સિવાય મુખીઓ વિગેરેને આપે શ્રી મુંબઇમાં મળેલી દાણાબંદર વછાતના માળામાં તા. ૧-૮-૧૮ ગુરૂવારના રોજે જેના ઠરાવોની નકલો કોપી પાંચ મોકલી તે વાંચી પારાવાર અત્યાનંદ પ્રાપ્ત થયો છે. તેની સાથે વિશેષમાં સતોષ એ ઉપજ્યો છે, કે કણબીની આવી કેળવણીથી તદ્દન પછાત કોમમાં એકાએક આવો અસાધારણ સુધારો પસાર કરનારની જાહેર હીમતને અમે ધન્યવાદ આપીએ છીએ વળી આવા સુધારાના હીમાયતીઓને આપની સર્વે કોમના મનુષ્યો એક અવાજે અનુંમોદન આપી આપની પ્રત્યે માનની નજરે જોસે એમ આસા રાખીએ છીએ. **અસ્તુ.**

મજકુર ઠરાવો વાંચી એક એવો વીચાર ઉદ્ભભવ્યો કે આપની દરેક પ્રકારની આવતી ઉપજ ખાનામાં રાખવામાં આવે છે. એ બરાબર છે કીન્તુ તેના હીસાબનો. નામો. રોજમેળ વિગેરે નોધ. નહી રહેવાના અભાવે તે રકમની વ્યવસ્થા કરનારાઓ એટલે જેઓને ગેદરા કેવામાં આવે છે તેવાઓમાંથી વખતો વખત એ પોલનો લાભ લઇ ઉચાપત કરી જાય છે, તે વાતપર લક્ષ આપવામાં આવસે, તો સહેજમાં જાણી સકાય તેવી પાધરી ખુલ્લી વાત છે કારણ હરહમેસના ખાનારાઓ. એમાના ગણાજ હેરાઉ છે, તેમ તેઓને કોઇની દરકાર નથી એટલુંજ નહી પણ. આવી મોટી રકમનો હીસાબ નહી જેથી તેઓ તદન બેધડક અને બે પરવા રહે છે તો પછી અમારા મત પ્રમાણે એક સભા ભરી એવો પણ ઠરાવ પસાર કરો કે દરેક ખાનામાં આવતી રકમનો રોજમેળ યાને નામું રાખવું. તેને તપાસવા જ્યારે જ્યારે સુધારકોમાના મેંબરોને, તપાસવા યોગ્ય જણાસે ત્યારે ત્યારે તપાસી શકશે, એવો ઠરાવ પસાંર થવા ગણી અગત્યના છે. સબબ એમાં તમારી જ્ઞાતીના જનસમાજનું હીત અને કલ્યાણ સમાયલું છે, તેથી હાલની સ્થિતીએ જોતાં મોટી રકમનો વધારો થઇ પડશે ને તેમાંથી આપ ધારસો તે સુધારા અર્થે તેનું યોગ્ય વ્યય થઇ શકશે એજ લી. સુ. સ્નેહાધીન **વેલજી માધવજી પલીવાડ જોસી.**

ગામ **વીરાણીના આગેવાન** કણબી ભાઇઓએ—મુંબઈમાં મળેલી સભાને અનુમોદન આપનારો પત્ર નીચે મુજબ લખ્યો છે.

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઇ બંદર મહાસુભસ્થાને પુજ્ય સકલ ગુણ જાણ. સદા નીતીના પાળ-

નાર તથા સુદ્ધ ધર્મના ઉપદેશ કરનાર સભાના પ્રમુખ ભાઈ રતનસી ખીમજી ગામવીરાણીવાળા તથા ઠરાવ નીચે સહીઓ કરનાર સર્વે ભાઇઓની ચિરણજીવી હોજો. એતાનશ્રી ગામ વીરાણીથી લી. મુખી શેવજી જસા તથા પટેલ લાલજી સેવજી તથા ધનજીમાના તથા રાજા પબા તથા કચરા વીરજી તથા ભગત રાજા પબા તથા પટેલ ડાઇ આખેતા તથા લખુ ભીમજી તથા મનજી વેશ્રામ તથા કાનજી વીરજી તથા માવજી પચાણ તથા ડાહ્યા ભાણજી તથા વાલજી જીવા તથા દેવજી ધનજી તથા વાલજી સેવદાસ તથા દેવજી સુળજી તથા પ્રેમજી દેવજી તથા સવગણ કરમસી તથા કાનજી દેવજી તથા વીરજી ધનજી તથા રામજી રતના તથા જીણા ઝાડા આપના ગામના જ્ઞાતી બન્ધુઓ તથા ગામ દેવીપરના આપણા જ્ઞાતી બન્ધુઓ તથા ગામ અરલના આપણા જ્ઞાતી બન્ધુઓ જીણા ઝાડા સર્વે ભાઈ ઉંના રામરામ વાંચશો વિનંતી સાથે લખવાનું કે આપણી સભા તરફથી છાપાં નાત સુધારવા વાસ્તે છપાવેલ તે અમને પોતાં છે તેમાં લખેલ હકીકત વાંચીને ખુસી થયા. જેમ તમે નાતનો સુધારો કરવા ચાહોછો તેમ હજી પણ પાછી પેની દેસો નહીં. અમો તે બાબતમાં અમો તમારી સાથે છીએ બાકી તમારાં છાપાં આવવાથી આજ રોજે ગાંમ અંગીએ પાંચાડો વચલો આજ સાંઝે ભેગો થસે ત્યાં હકીકત થસે તે બીના બીજા કાગળમાં લખસું તે વીસે ચીંતા રાખસો નહીં અમે વધારે તમને લખતા નથી. આ થોડા સબ્દોમાં જાજું કરી જાણજો ચડવું તો પછી ડરવું નહીં. હાલ એજ અત્રે કંઇ નવી જુની થસે તો લખી જણાવસું. મીતી શ્રાવણ સુદ ૯ વાર ગુરૂવાર સંવત ૧૯૭૫ ના દા. કણબી લધા વીશ્રામના. ગામના જ્ઞાતી ભાઇઓ સર્વેના કેવાથી પત્ર લખ્યો છે ભુલચુક સુધારી વાંચશો.

VSA: 15-Aug-1918 (As per V.S. Asadh Kutchhi -

ગામ શ્રી. **નખત્રાણાથી**

શ્રીયુત. **શેઠ હરીદાસ દામજીભાઈ** લખી જણાવે છે કે—

VSA: 09-Aug-1918 (As per V.S. Asadh Kutchhi -

ૐ દેશના પીરાણા પંથી મહાશયો. ઓગણત્રીસ જણાઓ જેમણે શ્રાવણ સુદ ૩ના રોજ પોતાની જ્ઞાતીમાં ધર્મની હાની તથા તેના પ્રસંગે પૈસાની બરબાદી થતી અટકાવવા પ્રયત્ન કર્યો તે મહાસયો જોગ. **મુંબઇ બંદર.**

તમારા તરફથી પીરાણા ધર્મ સમંધી હકીકત. તથા શીરબંધીથી પૈસા કરસ્તે જતા અટકાવવા માટે. પાંચ કલમોનો ઠરાવ કરી તે પત્રની ચાર કોપી મને મુકી છે તે પોતીની છે તેના માટે સંતોષથી આનંદ થયો છે. તમારો પ્રયાસ ગણોજ સ્તુતી પાત્ર તેમજ તમારી જ્ઞાતીના શ્રેય રૂપ છે. મજકુર ચાર કોપીનો સદ્ઉપયોગ કર્યો છે. તે જણાવી બેશબ્દ જણાવવા ઇચ્છા થવાથી નીચે પ્રમાણે ધ્યાનમાં લેશો.

ઓગણત્રીસ જણ ગણા છો. ચાર જણ હોય તોપણ બસ છે તો આટસો સંખ્યા ગણી કહેવાય તમારા સત્ય પ્રયાસથી તમે જરૂર ફળીભુત થસો આળસ્યને વસ ન થતાં આરંભેલો પ્રયાસ ચાલુ રાખસો અને કોઈ રીતે પાછી પાની કરશો નહીં.

ખુદાવિંદ શ્રી હજુર સાહેબને સા માંટે અરજી તારથી અરજ કરવા ચાલુ કરો. મહરાજા. આવા અધર્મના રસ્તા માટે ગેઢેરાઓને તેની જાહુકમીટી માટે અટકાવસેજ. દુનીયામાં કોઇ કાર્ય અસકય નથી સર્વે શકય છે તો એ રહસ્યને સમજી સંપમાં રહી

પ્રયાસ હીમતથી ચાલુ રાખશો તો યશસ્વી સાથ. તમારા મનુષ્ય અવતારનો શાર્થક કરી શકશો. નીઅહી મનુંષ્યોનું આત્માબળ અને ઉત્તમ મનુંષ્યના કરતવ્ય માટે કહુંછું કે—

જનની જણતો હરી ભક્ત જણ કાં દાતા કાં સુર
નહીતો રે જે વાંઝણી રખે ગુમાવે નુર.

સત્ય માર્ગ પસાર કરતાં કરાવતાં આફતો કદાચીત આવી પડે તોપણ સત્ય અંતે જય અપાવી ઉત્તમ ગુણ કર્મ સાથે મનુષ્ય અવતારની સરલતાની શ્રેણીપર લાવે છે.

શ્રાવણ સુદી ૮ ગુરૂ સંવત ૧૯૭૫.

લી. હું છું. તમારા પ્રયાસ માટે સુભેચ્છક ભાવનાવાળો.
હરીદાસ દામજી ઠક્કરના નમસ્તે વાંચશોજી.

VSA: 15-Aug-1918 (As per V.S. Asadh Kutchhi -

ગામ શ્રી **ભેરઈયાંથી પીરાણા ધર્મના એક કાકા રામજી લખમણ** લખી જણાવે છે કે:—

Letter of Ramji Laxman Kaka from Bheraiya village.... who later went on to become the Chairman of Pirana

મુંબઇમાં જે સભા મળી હતી. અને ૨૯ જણાના નામથી સહીઓવાળો લેખ અમને પોતો છે. તે વીશે અમને લખવાનું એટલુંજ છે કે સર્વે હકીકત સત છે ને ખરી છે. સુધારાની પણ જરૂરીયાત છે પણ ફક્ત છેલો બોલ જે પાંચમી કલમમાં લખ્યો છે તે ભારે પડતા છે. કારણ કે જે ઠેકાણે રાજ સત્તા બતાવી છે તો અસુરી સત્તા છે માટે રાજસતાના ઠેકાણે દેવી સતા બતાવવી હતી. ઇશ્વરી સત્તા મુકવાની હતી. આત્માનું કલ્યાણ દેવી સત્તાથી થાય છે જે જે કાંમ થાય છે તે ઉતાવળથી થતાં નથી સબુરી રાખવી સતકાંમ તથા સત ઉપાસ્નાથી ગેનાતીના જે જે રીવાજોને બંધારણો છે તે આ જગતની જોગતી તથા ગોઠવણ છે માટે કેવળ પરમાત્માના સ્વરૂપને ઓળખવું જગતના બંધારણની જરૂર નથી જેને જે ગમ્યું તે ખરૂં. ધર્મ તો મનની માન્યતાનો છે માટે જે તમો સૈયદો બાબત લખોછો તે ખરીવાત છે ને તે સુધારાની જરૂરીયાત છે. બીજું જે લખ્યું છે જે પીરાણાની ગાદી ઉપર વીદ્વાન માણસ જોઇએ તે પણ ખરૂં છે કારણ કે સેવકોને ઉપદેસ કરવો તથા પોતાના આત્માનું કલ્યાણ કરવું તે વીદ્વાન સીવાય બને નહીં માટે જે પૈસો પીરાણે ધર્માદા જાય છે તે ખરે સત રસ્તે વપરાવ કરવો તે પણ વાત સત ખરી છે ને તે સુધારાની પણ, જરૂરીયાત છે. વિદ્યા અભ્યાસની પણ જરૂરીયાત છે માટે ગરીબોને ધર્મને બાને ત્રાસ ન કરવો તે પણ વાત મુદ્દે ખરી છે ને સત છે. માટે કોઇ બી આત્માને દુખ દેવું નહીં સુખ થાએ તે કાંમ કરવું તે આપણું કર્તવ્ય છે. માટે મુખ્ય ધર્મ શું ચીજ છે જે આત્માનું ભલું કરવું. હવે આપણી ગેનાતીમાં સુધારો થવા માંડયો તે થસેજ. પણ સાધારણ પગલું ભરજો, ધીમે ધીમે ઉતાવળ ન કરવી આસ્તે કાંમ લેવું, આવી મારી તમને ભલામણ છે. મને કાગળ લખો તો દેશલપુરના સીરનામે લખજો. ભુલચુક સુધારી વાંચશો ગુણવાનને ગણું શું લખીએ થોડે લખ્યું ગણું કરી જાણજો. સંવત ૧૯૭૪ ના શ્રાવણ વદ ૨ નો લખેલ છે.

દા. કાકા રામજી લખમણના છે.

VSK: 24-Aug-1918 (As per V.S. Kartik

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઇ બંદર મહાસુભસ્થાને સર્વે સુભ ઉપમા જોગ કચ્છના પીરાણા પંથી કડવા કણબીની જ્ઞાતીના પ્રમુખ કણબી રતનસી ખીમજી તથા સમસ્ત ભાઇઓની ચીરંજીવી સદાએ ગણી હોજો એતાનશ્રી :કરાંચી બંદરથી લી. કણબી નાનજી પચાણ નાકરાણી ગામ નખત્રાણાવાળા તથા ડાયા લખુ રૂડાણી તથા અબજી મનજી સેંગાણી તથા લખુ ડોસા પોકાર તથા કાનજી રામજી પારસીઆ નખત્રાણાના તથા ગામ વીરાણીના વીશ્રામ પાંચા ગાંગાણી તથા ખીમા પરબત ધોળુ ગામ વીરાણીના તથા ગામ કોટડાના કણબી લધા હરજી નાકરાણી તથા હરજી લધા રામાણી ગામ લોડવાના તથા માધા સવજી દેશલપરના તથા રતના વીરજી રૂડાણી દેશલપરના વિગેરે સર્વે ભાઇઓના રામ રામ વાંચશો બાદ લખવાનું કે તમારા તા. ૧-૮-૧૮ ના કરેલા ઠરાવની નકલ અમોને પોતી છે જે વાંચી આપે મહાભારત પ્રયાસ કર્યો છે તેને ધન્યવાદ આપીએ છીએ તમોએ મહા-ભારત પ્રયાસ કરી કચ્છની નાત પાસે જે જે જવાબ માગોછો તે બરોબર છે આપ હવે કવે પાઇએ કામ લેવાના છો તે બાબતનો ખુલાસાવાર પત્ર લખી અમોને વાકેફ કરો તો તે પ્રમાણે અમો પણ અત્રે પ્રયાસ કરીએ તે બાબતનો ખુલાસો:વળતી ટપાલે તર્ત લખશો તો અમારાથી બનતી મદત કરશું હાલ એજ.

દા. હરજી લધા રામાણી. ગામ લોડવાના સર્વ ભાઇઓના મતથી લખ્યો છે.

તે સીવાય ગામ ગઢસીસાથી તથા કામ દેવીસરથી તથા સુરત ભાડાથી નારાણ માસ્તર તથા ગામ વીરાણીથી રામજી રાજા તથા બીજા બન્ધુઓના સંતોષકારક અને સભાના ઠરાવને અનુમોદન આપનારા પત્રો મળ્યા છે. તે સીવાય અમારા યુવક મંડળ તરફ શુભ ભાવના રાખનારા નાગલપુરના કણબી ડાયા ભાણજી ધોળુ તથા ગામ માનકુ-વાના કણબી રાજા સામજી ધોળુના તરફ આ સભા તેમજ યુવક મંડળ તેમનું કેટલેક દરજ્જે આભારી છે.

સભાના કાર્ય તરફ પત્રદ્વારા દિલસોજી બતાવનાર દરેક બંધુઓનો સભા તરફથી હું આભાર માનુંછું. તે સાથે દરેક જ્ઞાતિબંધુઓ અને જ્ઞાતિ આગેવાનો તરફ મારી વિનંતી છે કે હવે હદ થઇ છે, બીજી જ્ઞાતિના માણસોમાં આપણી જે નાલેશી થાય છે તે થતી અટકે અને આપણા શુદ્ધ સનાતન ધર્મે ચાલવા જ્ઞાતિ બંધુઓને ફરજ પડે એવા પ્રયાસ આગેવાનો કરશે તો જ્ઞાતિના ઇતિહાસમાં તેમનાં નામ અમર થસે અને આપણી જ્ઞાતિની અધમ દશા મટી ઉન્નતિ થશે. જ્ઞાતિના આગેવાનો અગર પીરાણા ધર્મ કે તેમના સૈયદો કે કાકાની નાલેશી કરવાનો સભાનો ઉદ્દેશ નથી પરંતુ પોતાના જ્ઞાતિ બંધુઓ સ્વધર્મે ચાલે એટલા પુરતોજ ઉદ્દેશ છે અને તેમની જાણ અને ઉપયોગ માટેજ સભાના ઠરાવ પ્રમાણે આ રિપોર્ટ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે.

લી. જ્ઞાતિ સેવક:—

રતનસી ખીમજી સભાના પ્રમુખ.

જ્ઞાતિને ઉપયોગી પુસ્તકો.

"કડવાવિજય" માસિક—જ્ઞાતિની ખરી સ્થીતી જાણવી હોય, તમને તમારી લાગણી હોય અને ઉન્નતિ ઈચ્છતા હો તો તેના માર્ગમાં પથરાયેલા કાંટા વીણી કાઢવાનું જ્ઞાન લેવા ગ્રાહક થઇ લવાજમના રૂ. ૧–૪–૦ મોકલી આપો.

કણબી ક્ષત્રિય ઉત્પત્તિ અને ઇતિહાસ—સદ્‌ગત જ્ઞાતિભક્ત ભાઇ પુરૂષોત્તમદાસ રચિત જ્ઞાતિના ઇતિહાસનું આ પુસ્તક દરેક વિદ્વાન અને સાધારણ ભણેલાએ ઘરમાં રાખવાની જરૂર છે. જ્ઞાતિનાં જુદાં જુદાં કુટુંબો કયા દેશકાળને લઈ ક્યાં ક્યાં વિસ્તર્યાં છે તે જાણવાનું આ ઉત્તમ સાધન છે, છેલ્લાં ૫૦ વર્ષથી જ્ઞાતિરૂન્નતિનો જે પ્રયત્ન થાય છે તેનો પણ ઇતિહાસ છે અને ૩૮ પ્રતિષ્ટીત પુરૂષોની છબીઓ અને તેમનું જીવનચરિત્ર પણ તેમાં લખાયું છે. પડતર કીંમત કરતાં અરધા મૂલ્યે આપવાની લેખકની યોજના જ્ઞાતિભક્તિના અચૂક પૂરાવા સમાન છે. પૂસ્તક દળદાર હોવાથી ટપાલખર્ચ લગભગ ૦–૬–૦ આવે છે. પુસ્તકની કિંમત રૂ. ૦–૧૦–૦.

માધાના પિતાનું પ્રેતભોજન—મરણ પાછળ કરવામાં આવતાં ખરચોથી જ્ઞાતિની સ્થિતિ ગરીબ થઇ ગઇ છે અને ગામના આગેવાન પટેલો અને સંબંધીઓ મરનારના કુટુંબ પ્રત્યે ત્રાસ વર્તાવી સ્થિતિ પલટાવી દે છે તેનું સાચું અને સચોટ ભાષણ અને ગાયનો સાથેનું પુસ્તક કિં ૦–૨–૦.

મહાલક્ષ્મીનું મહાકષ્ટ યાને બાળલગ્નના બળાપા—ભાગ ૧ લામાં લાંબી મુદતે આવતાં લગ્ન વધાવવાની ધાંધલ, નકામો ખર્ચ અને સગાઇઓ કરવા અને તોડવામાં થતો કુટુંબ કલેશ ઉપરાંત કન્યાને સાસરે વોળાવતા અગાઉ આઠ દશ વર્ષ વેઠવો પડતો વેવાઇ વેવાણના ત્રાસનો આબેહૂબ ચિતાર. તથા **ભાગ ૨ જામાં** દીકરીને સાસરે વોળાવતાં થતી કનડગત, કજોડાંનું ફળ અને ખાનદાન માબાપની દિકરીઓ ઉપર કેટલાંક નાદાન કૂળવાન કુટુંબોનો ત્રાસ, કરકરીઆવર બમણા ત્રમણા લેવા છતાં દાણા નહીં પુરવાની ધૃષ્ટતા, ખાનદાન દીકરીઓ મરતાં સુધી પતિધર્મ છોડતી નથી અને છેવટે આપઘાતના પ્રસંગો કેમ આવે છે તેનો હૃદયભેદક અને અશ્રુ વહેવડાવતો ચિતાર. બંને ભાગની કીં. ૦–૪–૦

આખ્યાનનાં ત્રણે પુસ્તકો સુપ્રસિદ્ધ દેશાઇ **અમરસિંહજીનાં** લખેલાં છે તેમણે સમાજને અર્પણ કર્યાં છે. જ્ઞાતિભક્તો પોતાના ખર્ચે **સમાજને** છપાવી આપે છે તેની ઉત્પન્ન ઉપદેશક ફંડ ખાતે જાય છે. ઉપરનાં પુસ્તકો માટે લખોઃ—" **કડવા વિજય" ઑફીસ–**
વિરમગામ.

યુવક મંડળની પત્રિકાઓ—પહેલી "મહાત્મા ગાંધીજીના બ્રહ્મચર્ય સંબંધી અમુલ્ય વિચારો" કિંમત બે પૈસા. **બીજી** "સ્ત્રી શિક્ષણ ઉપર ભાષણ" શ્રી નિમાડ કડવા પા. સભામાં અપાયેલાં જ્ઞાતિની બાળાઓનાં ત્રણ ભાષણ. **આઠવર્ષની બાળાના ઉમદા વિચારો, ત્રીજી** "એક તીથિનાં લગ્ન અથવા આપણી પડતીનાં કારણો."
લેખક–કડવા વિજયના તંત્રી મગનભાઈ. મંગાવનારે ૦–૧–૯ ની ટીકીટો મોકલી આપવી.

શ્રી કડવા પા. સુ. યુવક મંડળના સેક્રેટરી,

ઠે. સત્યનારાયણ પ્રિ. પ્રેસ–સીવીલહૉસ્પીતાલ પાસે–અમદાવાદ.

દરેક ભાઈઓ જરૂર વાંચો !

જ્ઞાતિની સંસ્થાઓ અને સભાઓ

યુવક મંડળો.

૧. કચ્છ દેશના પીરાણાપંથીઓનું એક યુવક મંડળ મુંબઈમાં સ્થપાયુ છે તેનો ઉદ્દેશ કચ્છના કડવા કણબીની મોટી નાત કે જે પીરાણાપંથી છે તે ધર્મ આપણી જ્ઞાતિને નીચુ જોવડાવનારો છે તેનો ત્યાગ કરી આપણા અસલ આર્ય સનાતન ધર્મે નાતને વાળવા પ્રયત્ન કરવો અને તેમ કરી કડવા કણબીની સમગ્ર નાત કે જે ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, નિમાડ માળવા વગેરે સ્થળે છે તેમની સાથે બંધ થઈ ગયેલો સંબંધ તાજો કરવો અને જ્ઞાતિની દરેક પ્રકારે ઉન્નતિ કરવામાં એક બીજા ભાઈઓને મદદગાર થવું. ખાસ કરી કચ્છનીજ જ્ઞાતિના **સ્વધર્મ વર્ધકમંડળ**ના પગલે ચાલવું. આ મંડળમાં જોડાવા ઈચ્છનાર દરેક બંધુએ સભાના પ્રમુખ સાથે પત્ર વહેવાર કરવો.

૨. આપણી સમગ્ર કડવા કણબીની નાતનું એક યુવક મંડળની શાખા જે મુંબઈમાં છે અને ગુજરાતમાં દરેક સ્થળે ઘણી શાખાઓ ખોલાય છે તે મંડળનું નામ " શ્રી કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ " એવું રાખવામાં આવ્યું છે. તેની મુખ્ય શાખાના જનરલ સેક્રેટરી–પટેલ છગનલાલ છોટાલાલ છે અને તેની ઑફીસનું સરનામું સત્યનારાયણ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, સીવીલ હસ્પીતાલ સામે–અમદાવાદ. આ સમગ્ર જ્ઞાતિના યુવક મંડળના શેઠ દુર્ગાપ્રસાદ શંભુપ્રસાદ લશ્કરી પ્રમુખ છે. મુંબઈની પેટાશાખાના મીસ્ત્રી લધાભાઈ વીરજી જો. સેક્રેટરી છે. આ મંડળનો ઉદ્દેશ સમગ્ર જ્ઞાતિની ધાર્મિક, નૈતિક અને દરેક પ્રકારની ઉન્નતિ સાધવાનો છે. કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના દરેક યુવકોની ફરજ છે કે તે મંડળમાં જોડાવું અને નામને દીપાવવું.

શ્રી કડવા પાટીદાર શુભેચ્છક સમાજ:—ઘણાં વર્ષો થયાં દેશના જુદા જુદા ભાગમાં વસેલી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિની સામાજિક, ધાર્મિક, માનસિક, સાંસારિક પ્રકારની ઉન્નતિ કરવા આ સંસ્થા પ્રયત્ન કરે છે. તેની હયાતીથી જ્ઞાતિમાં સારી જાગ્રતિ આવી છે અને જ્ઞાતિમાં પેસી ગયેલા કેટલાક અધર્મ યુક્ત રિવાજો તેના પ્રયત્ન વડે ઓછા થતા જાય છે. કચ્છ, ગુજરાત, કાઠીઆવાડ, નિમાડ, માળવા વગેરે સ્થળના દરેક બંધુઓ આ સભામાં જોડાયા છે, તેની દર વર્ષે એક બેઠક થાય છે. કચ્છના જનોઈઓ ધારી સ્વધર્મ વર્ધકમંડળના ભાઈઓનું આ સમસ્ત નાતની મોટી સભામાં સારો લાગ વગ અને માન છે. ઘણા નામાંકિત પુરૂષો આ સભાના પ્રમુખ થઈ ગયા છે. હાલના તેના પ્રમુખ વિરમગામવાળા દરબાર શ્રી લાલસિંહજીભાઈ છે. આ સભા અથવા આપણી કડવા કણબીની નાત તરફથી " **કડવા વિજય** " નામનું માસિક બાર વર્ષથી પ્રસિદ્ધ થાય છે અને જ્ઞાતિમાં ઘણું માનભરી રીતે પ્રસિદ્ધ છે. તેનું વાર્ષિક લવાજમ ફક્ત સવા રૂપિઓ રાખવામાં આવ્યું છે, જે તેના ખરચ કરતાં પણ ઓછુ છે. આ માસિક વાંચવાથી જ્ઞાતિની તમામ હકીકત ઘેર બેઠે જાણી શકાય છે. કડવા કણબી નામ ધરાવાની ઇચ્છાવાળા દરેક ભાઇએ તેના ગ્રાહક થઇ ખાસ મંગાવાની જરૂર છે. જ્ઞાતિના દરેક બંધુ તરફથી છપાવાની હકીકત તેમાં છપાય છે અને છપાયેલી હોય તે જાણી જ્ઞાતિના આગેવાનો શું કામ કરે છે તે જાણી શકાય છે તેના ગ્રાહક થવા માટે નીચેના સરનામે લખવું.

૩૦૩ વાડીગામ—
અમદાવાદ.

મગનભાઈ જી. એન્જીનીઅર,
તંત્રી—કડવા વિજય.